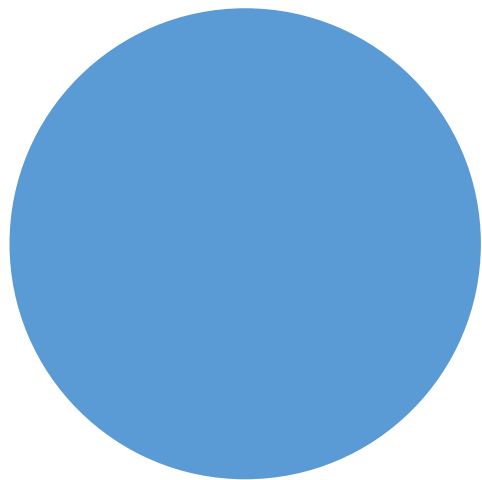

Uloga školske knjižnice u odgoju i obrazovanju pripadnika nacionalnih manjina

Bojan Lazić, mag. bibl. i prof.

Stručni suradnik knjižničar mentor

OŠ Negoslavci, OŠ Bršadin

Temelj za pripremu predavanja

Tematika u koju su ljudi u praksi
mahom nedovoljno upućeni

Predrasude:

- *Oni idu po srpskom programu*
- *Oni u školi djecu uče da mrze Hrvatsku*
- *Oni u školi ne nauče hrvatski*
-

Istraživački rad o stanju knjižničnog fonda u
školama u kojima se realizira nastava za
pripadnike nacionalnih manjina u Republici
Hrvatskoj

Knjižnica mora biti središte multikulture komunikacije. Ona svoje usluge mora bezuvjetno pružati svim svojim korisnicima, bez obzira na njihovu rasu, uzrast, spol, kulturnu, nacionalnu, religijsku i političku pripadnost, socioekonomski status, a posebno se mora posvetiti nedovoljno zastupljenim skupinama, kao što su useljeničke manjine, azilanti, radnici – migranti i NACIONALNE MANJINE. – iz IFLA-inih smjernica za knjižnične usluge za multikulture zajednice

O školskoj knjižnici...

- Informacijsko, medijsko i komunikacijsko središte svake škole
- Knjižnični fond orijentiran na potporu odgojno-obrazovnom radu škole
- Potpora provedbi kulturne i javne djelatnosti škole
- Potpora kvalitetnom provođenju slobodnog vremena učenika

Obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina u RH

- Obrazovanje na svim razinama odgoja i obrazovanja: predškolsko, osnovnoškolsko, srednjoškolsko, visoko obrazovanje
- Oblici obrazovanja
 - Tri modela obrazovanja:
 - MODEL A
 - MODEL B
 - MODEL C
 - Učenje jezika nacionalne manjine kao jezika sredine
 - Posebni oblici obrazovanja:
 - Dopisno-konzultativna nastava
 - Ljetne / Zimske škole jezika i kulture
 - Posebni programi za uključivanje romske populacije u odgojno-obrazovni sustav
 - NOVO: Kurikulum njegovanja romskog jezika i kulture (model C)

Područja rada školske knjižnice kroz multikulturnu prizmu

Odgojno-obrazovni rad

- Program KIO
- Korelacija i integracija – nastavni predmeti i međupredmetne teme

Stručni rad

- Klasičan stručni rad
- Formalna i sadržajna obrada građe na manjinskom jeziku pretpostavlja poznavanje jezičnih osnova
- **NABAVA GRAĐE**

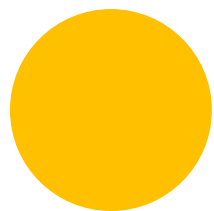
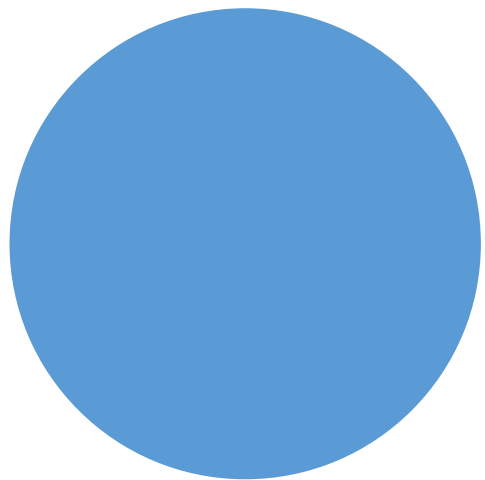
Kulturna i javna djelatnost

- Uobičajene aktivnosti školske knjižnice
- Obilježavanje značajnijih datuma u svezi s obrazovanjem, znanosti, kulturom i umjetnosti nacionalnih manjina
- Multikulturne aktivnosti: Međunarodni dan materinskoga jezika; Europski dan jezika; Bookmark Exchange Project, St. Patric's Day, Multikulturni tjedan...

Novac...
novac...
novac

Zašto novac predstavlja najveći problem u poslovanju jedne školske knjižnice u kontekstu obrazovanja pripadnika nacionalnih manjina?

Kako doskočiti ovom problemu?

Istraživanje

Ciljevi

Utvrditi stanje knjižničnog fonda
za pripadnike nacionalnih manjina
u knjižnicama osnovnih i srednjih
škola u Republici Hrvatskoj u
kojima se nastava odvija na jeziku
i pismu nacionalnih manjina

Utvrditi postoji li eventualno
napredak po pitanju istog
cilja iz prvobitnog
istraživanja

Predvidjeti moguća rješenja
uočenog problema

Uvjetno predvidjeti
potencijalne korake za
budući rad na podizanju
kvalitete rada u predmetnim
školskim knjižnicama

Osnovne zadaće

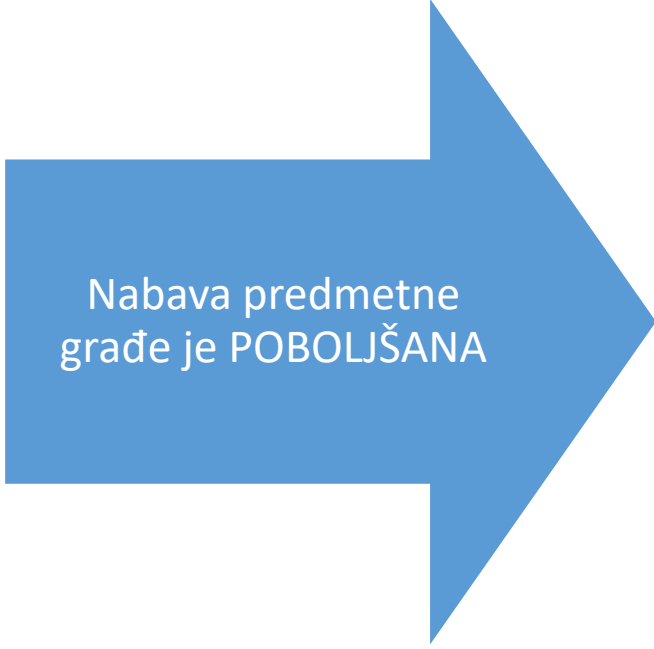
Utvrditi eventualne ostale
teškoće u odnosu na
petogodišnje razdoblje
između dva istraživanja

Utvrditi eventualne načine
zaobilaznje prepreka i
rješavanja problema
nedostatka predmetne
građe ili nabavi iste

Zadaće istraživanja

- Istražiti jezične kompetencije knjižničara
- Utvrditi način smještaja građe
- Utvrditi stanje lektirnih i naslova stručne literature
- Utvrditi stanje fonda za čitanje u slobodno vrijeme
- Utvrditi stanje fonda stručne i dječje periodike
- Utvrditi stanje fonda multimedijske građe
- Istražiti uvjete nabave predmetne građe
- Utvrditi novčane mogućnosti za nabavu predmetne građe i podatke o dobavljačima
- Utvrditi moguće načine otklanjanja prepreka za nabavu predmetne građe
- Provjeriti stav o mogućnostima za poboljšanje
- Utvrditi korelaciju s geopolitičkim promjenama
- Utvrditi razinu uklanjanja otežavajućih okolnosti u odnosu na prethodno istraživanje i otkriti nove mogućnosti za rješavanje problematike

Polazne pretpostavke

Nabava predmetne
građe je POBOLJŠANA

POSTOJE mogućnosti
rješavanja eventualno
preostalih problema u
nabavi predmetne građe

Metodologija

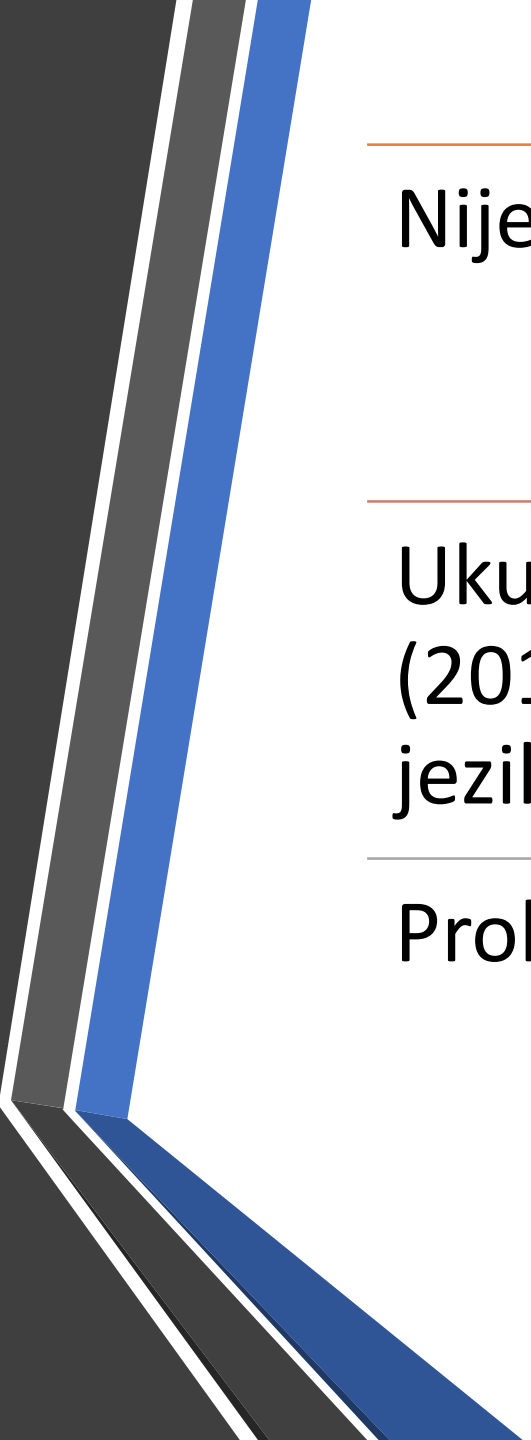
Anketa kao
najekonomičniji
način prikupljanja
potrebnih podataka

Google forma

Mogućnost dodatne
primjene metode
intervjua – odustalo
se od ideje

Predmet istraživanja

- Knjižnične zbirke na manjinskim jezicima u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj, u kojima je organizirana nastava na jeziku/jezicima nacionalnim manjina po modelima A, B i/ili C

Populacija -
uzorak

Nije izdvajan reprezentativni uzorak

Ukupno 159 relevantnih ispitanika
(2015./2016.) u 19 županija, na 14
jezika

Problemi s popisom?

Instrument

Anketni upitnik

23 pitanja (22 zatvorena, 1 otvoreno) – kombinacija *questionary* i *opinioner* pitanja

Šest odjeljaka:

- Naziv i opis istraživanja
- Opći podaci o ispitanicima
- Stanje fonda, fizički smještaj, jezične kompetencije
- Nabava građe donacijama
- Nabava građe kupnjom
- Mogućnosti za poboljšanje stanja

Logični redoslijed pitanja

Postupak

Molba Ministarstvu za odobrenje istraživanja (travanj 2016.)

Konzultacije s Mirom Zovko, višom stručnom savjetnicom za knjižnice i pedagošku dokumentaciju

Odobrenje Ministarstva (3. lipnja) uz pozitivno mišljenje AZOO (31. svibnja)

Provedba istraživanja (listopad 2016.)

Kontakt s voditeljima matičnih službi

Prosljeđivanje poveznice s anketnim upitnikom, kratke obavijesti o istraživanju i skeniranog odobrenja

Dodatna pojašnjenja ispitanicima

A large, dark blue ink splatter or blotch is centered on a white background. The splatter has irregular, organic edges with some smaller droplets and lighter blue washes extending outwards. The text 'Analiza rezultata' is written in white, sans-serif font across the middle of the dark blue area.

Analiza rezultata

Ispitanici

Sudjelovalo 114
škola – ispitanika
(72 %) – dobar
reprezent

116 popunjenih
anketa (2 matične
škole imaju knjižnice
i u područnim
školama)

- 88 osnovnih škola (76 %)
- 27 srednjih škola (23 %)
- 1 osnovnoškolski/srednjoškolski centar (1 %)

Zastupljeno 12
jezika (bez poljskog i
hebrejskog)

- 4 jezika u modelu A
- 1 jezik u modelu B
- 12 jezika (svi) u modelu C

Ispitanici

Zastupljenost jezika

- 98 škola samo jedan jezik (84 %)
- 17 škola dva jezika (15 %)
- 1 škola tri jezika (1 %)

Zastupljenost modela

- 29 škola s modelom A (25 %)
- 1 škola s modelom B (1 %)
- 81 škola s modelom C (70 %)
- 5 škola s modelima A i C (4 %)

Ispitanici

47 srpski (34 %)

20 mađarski (15 %)

15 češki (11 %)

14 talijanski (10 %)

12 slovački (9 %)

11 albanski (8 %)

7 makedonski (5 %)

4 slovenski (3 %)

3 rusinski (2 %)

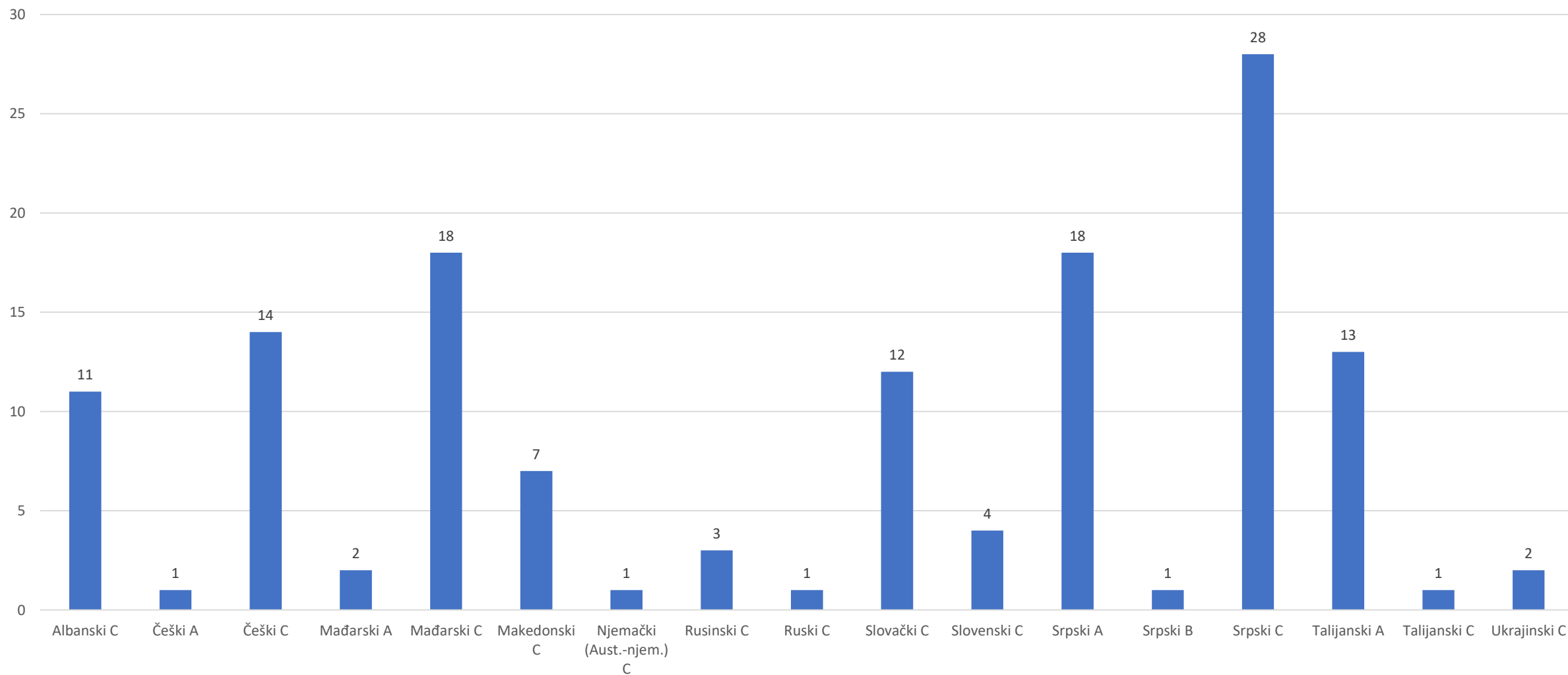
2 ukrajinski (2 %)

1 ruski (1 %)

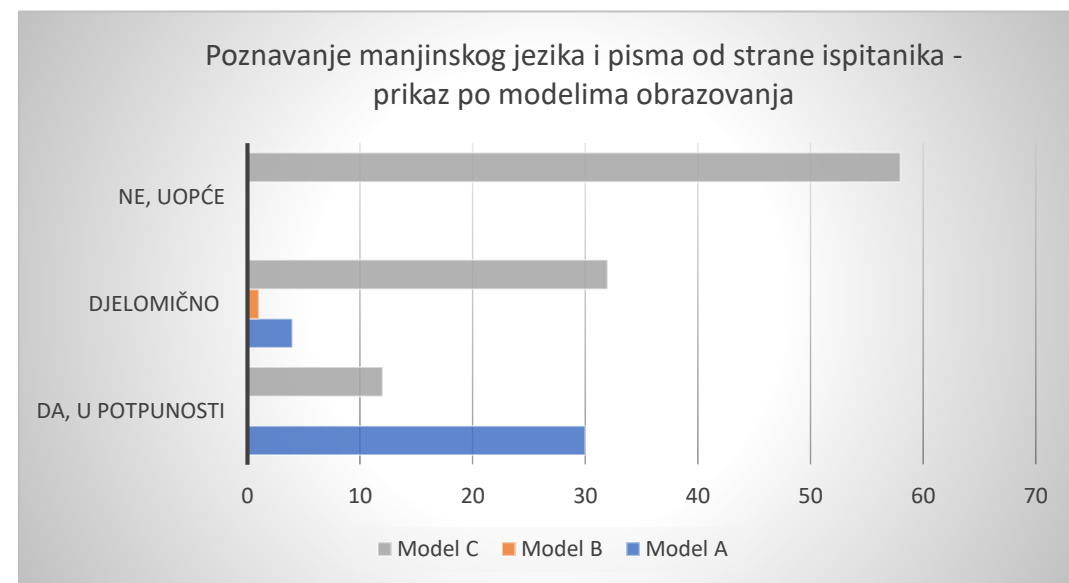
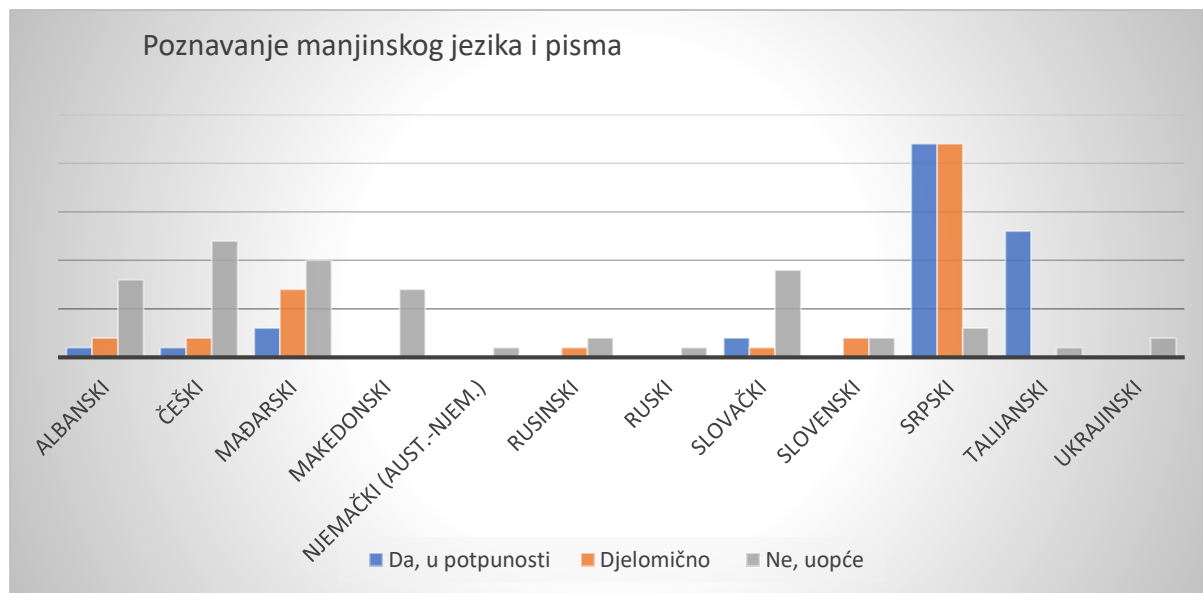
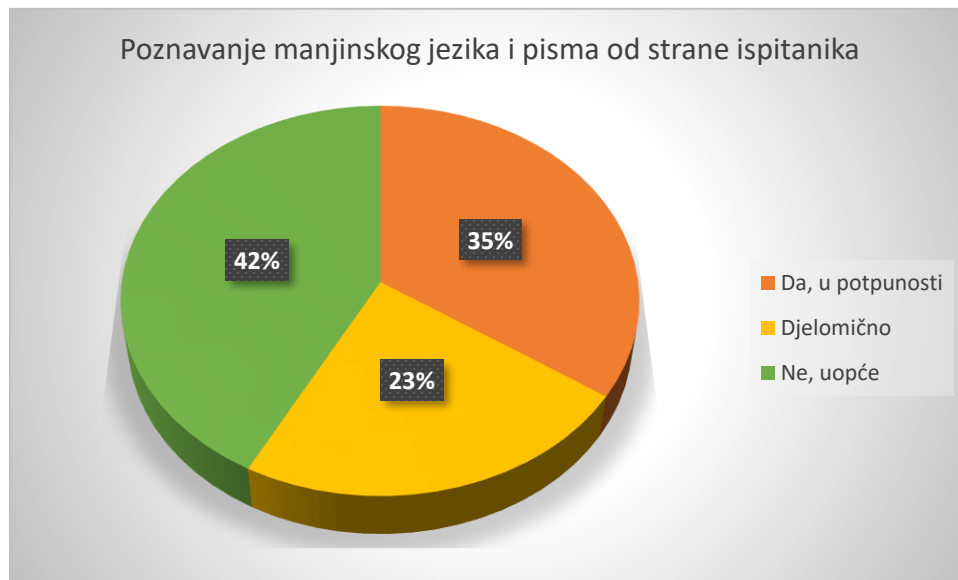
1 njemački (1 %)

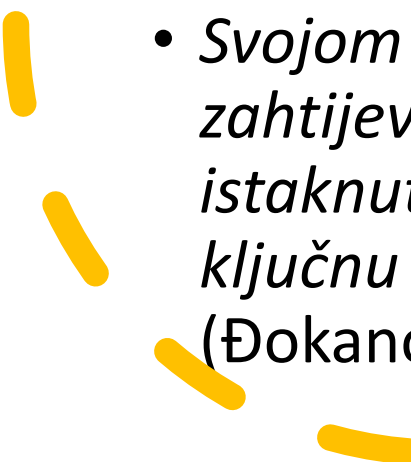
Ispitanici

Distribucija ispitanika prema jeziku i modelu obrazovanja

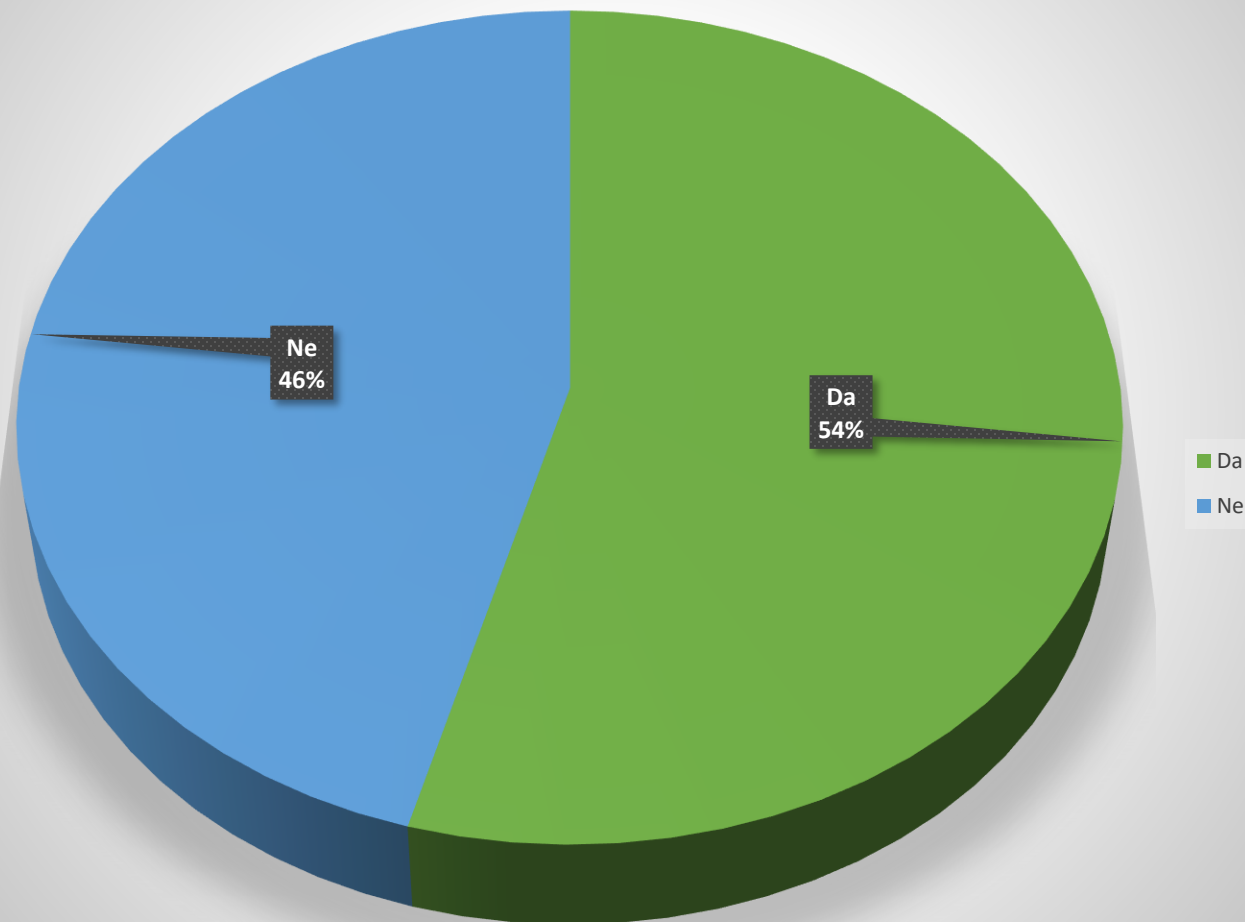
Jezične kompetencije ispitanika

-
-
- *Pored toga što su knjižnice dužne pružati svoje usluge svim korisnicima bez razlike, trebale bi i zapošljavati osobe koje će održavati raznolikost i biti sposobne za rad u raznolikom okruženju. U knjižnicama čiji korisnici imaju multikulturalno podrijetlo je poželjno da s korisnicima radi osoba koja se služi njihovim jezikom i pismom. (IFLA-ine Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice)*
 - *Svojom sposobnošću obrazlaganja, uvjeravanja, strpljenjem i opetovanim zahtijevanjem – jednom riječju, umješnošću zagovaranja – knjižničar treba istaknuti ulogu knjižnice i ravnomjeran i konstantan razvoj njenih zbirki kao ključnu ulogu u ispunjavanju odgojnih i obrazovnih zadaća škole.*
(Đokanović, 2008., 3)

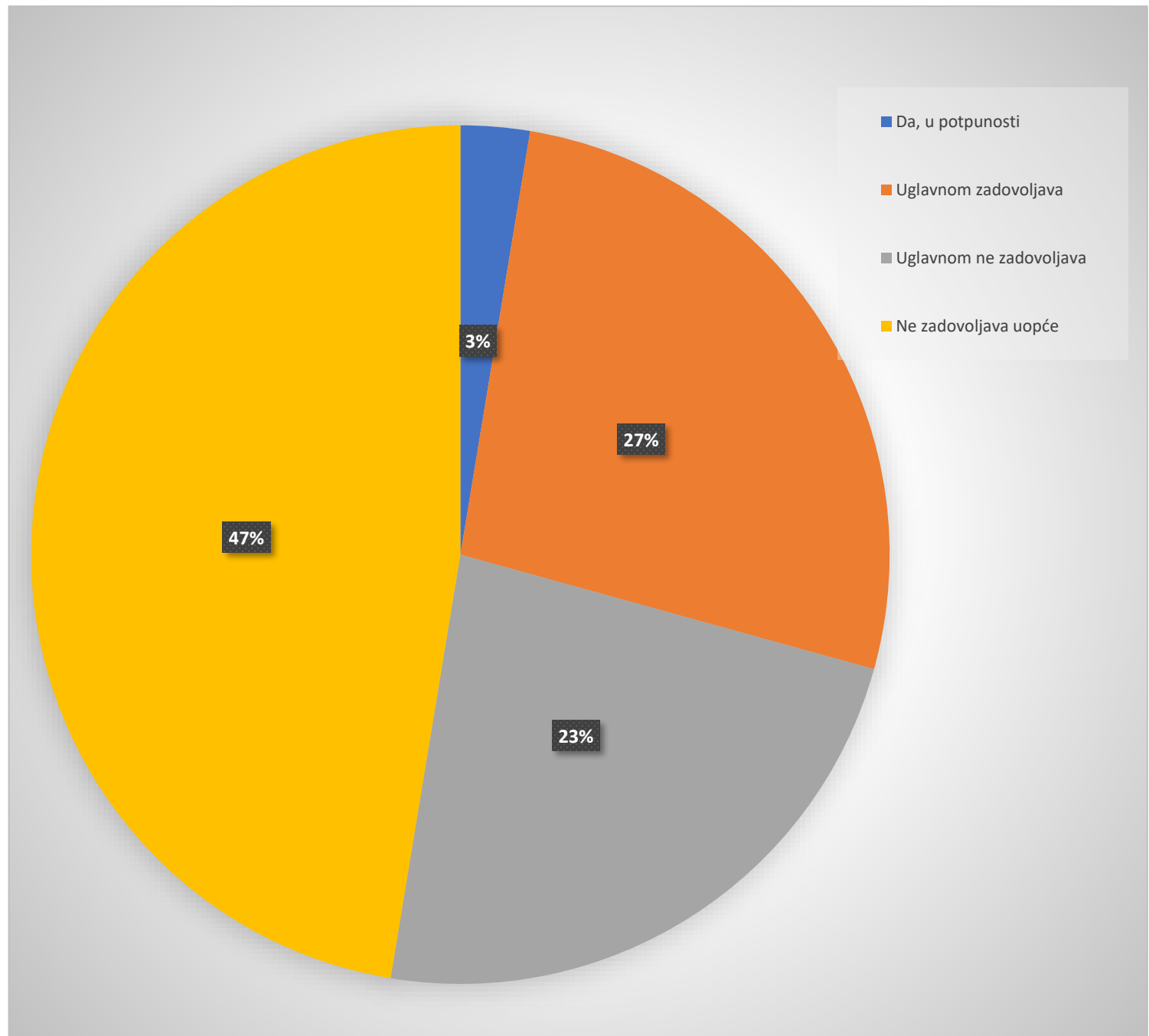
Fizički smještaj građe

Fizička razdvojenost fonda na manjinskom u odnosu
na fond na hrvatskom jeziku

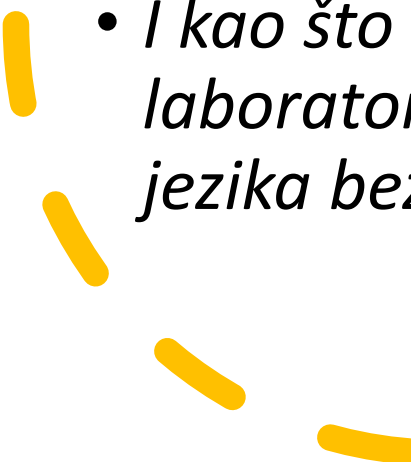
-
- *Budući osim smjernica i manifesta ne postoji pisano pravilo o rukovanju građom za manjinske skupine, stručna obrada i smještaj građe nisu standardizirani, već se ove radnje obavljaju po slobodnom izboru knjižničara, ili knjižničara u suradnji s rukovodstvom škole.*
(Lazić, 2011., 61)
-

Postojeće stanje fonda lektirne građe

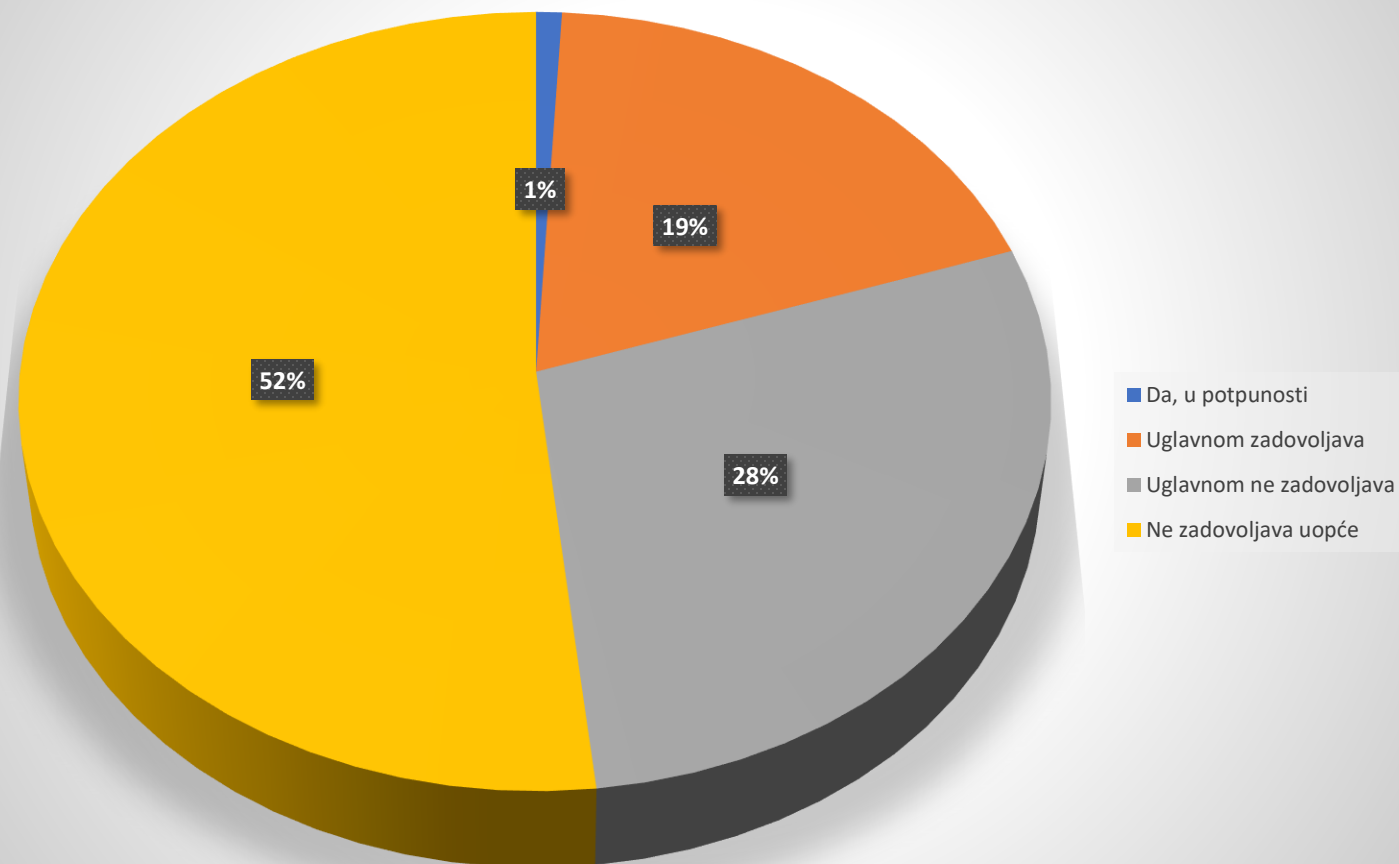
-
- *Prema Standardu za školske knjižnice fond bi trebao sadržavati sljedeće:*

- *obveznu lektiru iz hrvatskoga jezika, kao i lektiru na jeziku nacionalne manjine, ako se u školi izvodi nastava na jeziku te manjine*

-
- *I kao što nema dobre nastave kemije bez laboratorija i bez primjene laboratorijske metode, tako isto nema ni dobre nastave materinskoga jezika bez dobre i dobro vođene knjižnice. (Peruško, 1961., 199)*

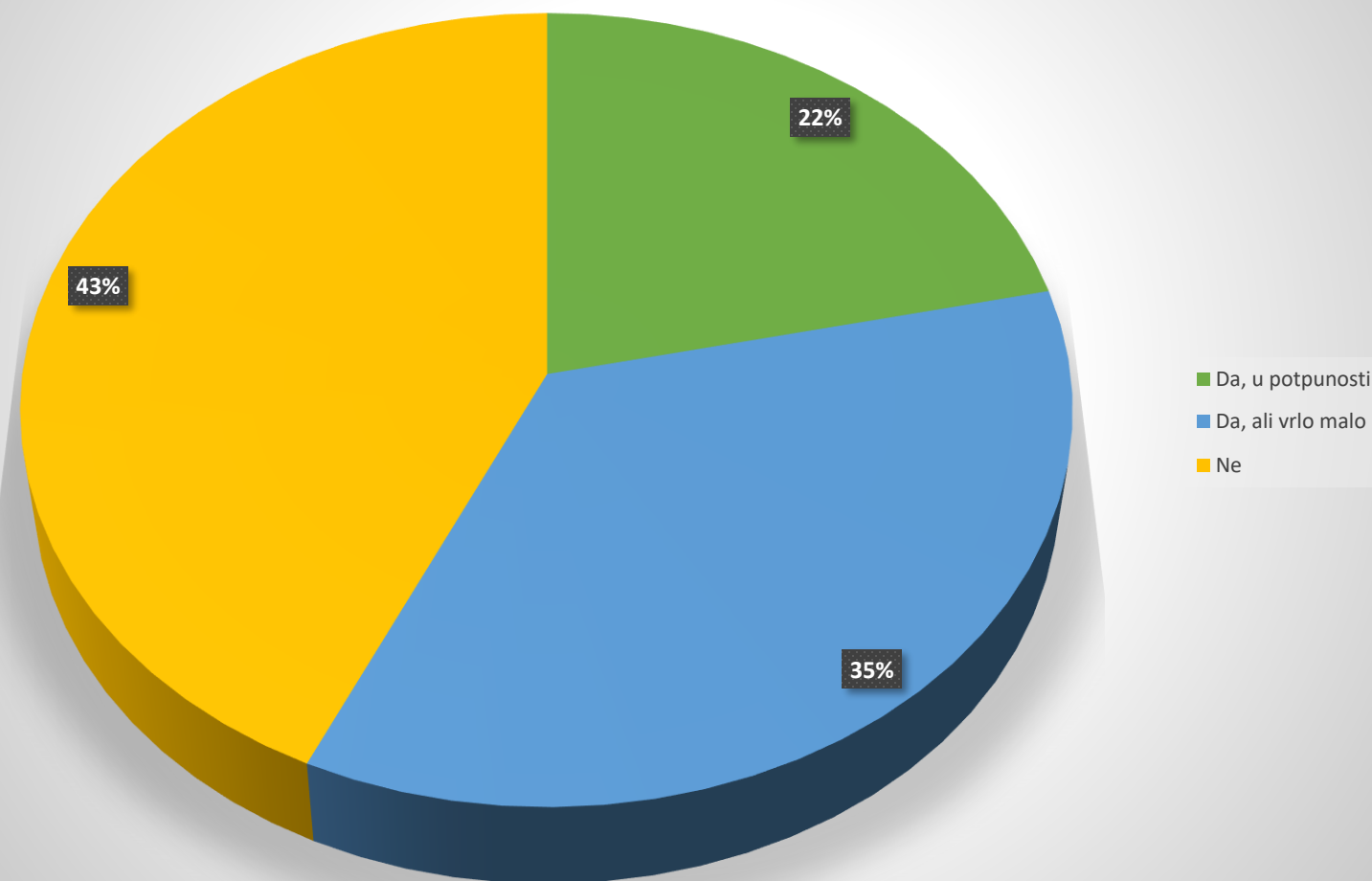
Postojeće
stanje fonda
stručne
literature

Zadovoljenje potreba korisnika brojem naslova stručne literature na manjinskom jeziku i pismu

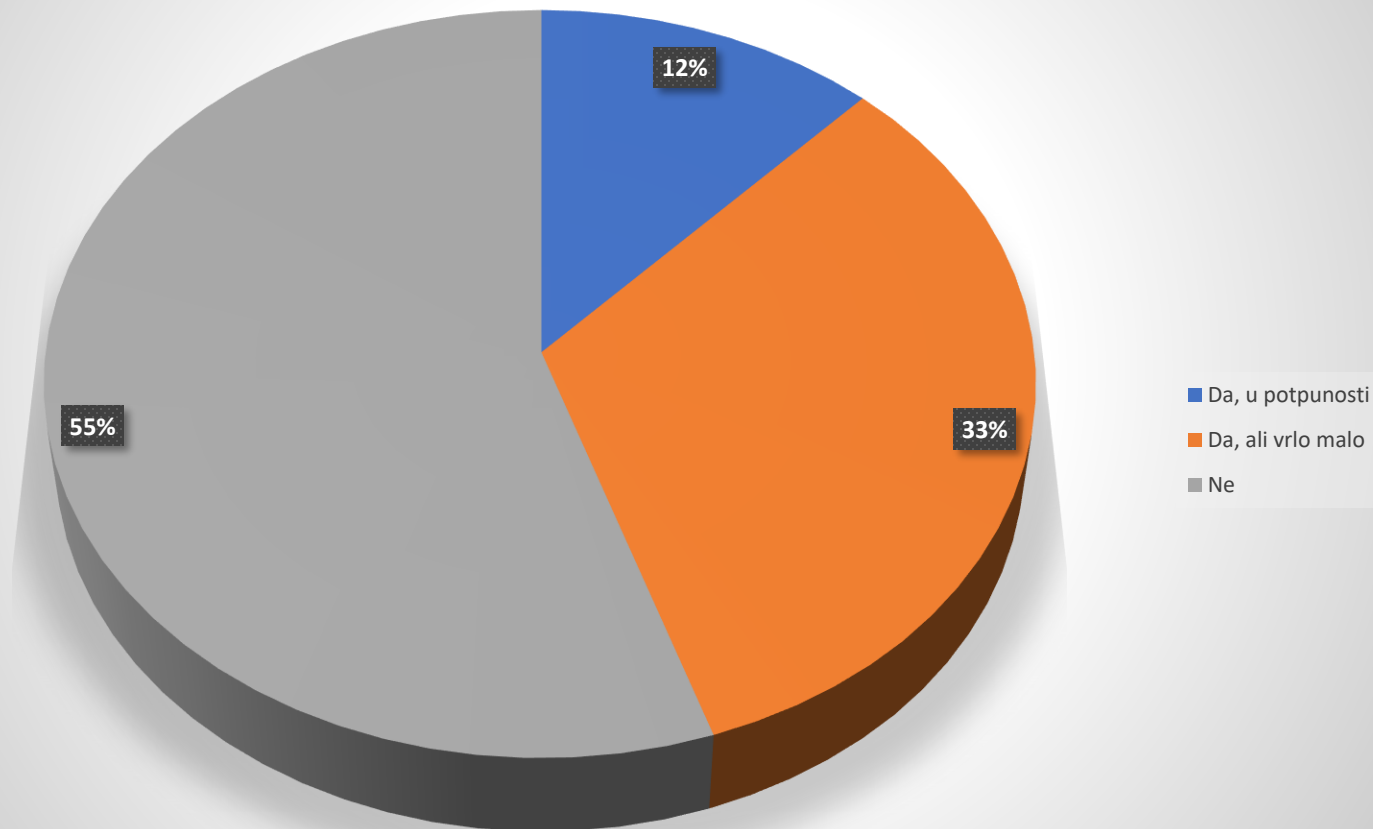
Postojeće
stanje fonda
građe za
rekreativno
čitanje UF

Opskrbljenost učeničkog fonda naslovima za rekreativno čitanje na manjinskom jeziku i pismu

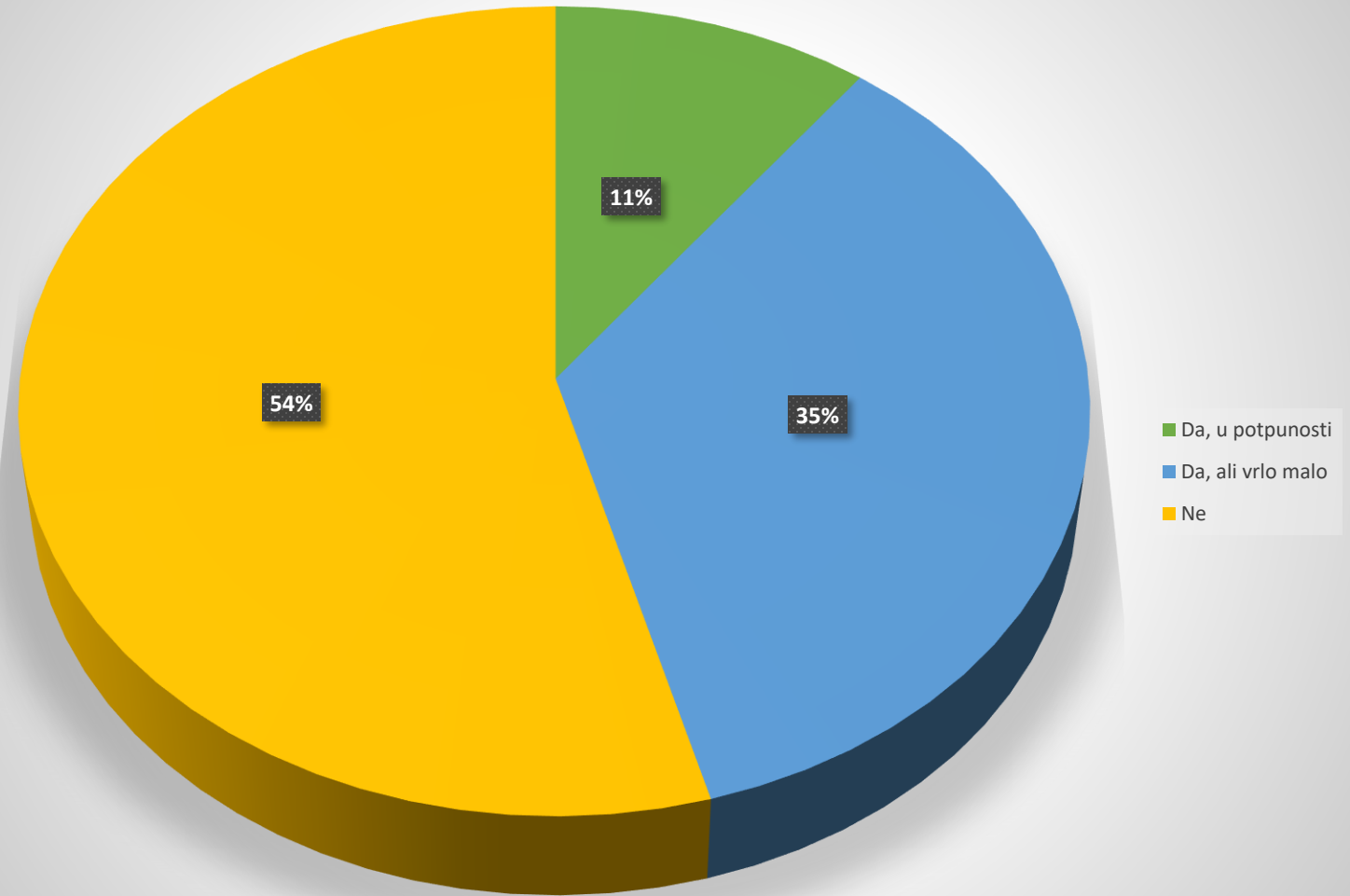
Postojeće
stanje fonda
građe za
rekreativno
čitanje NF

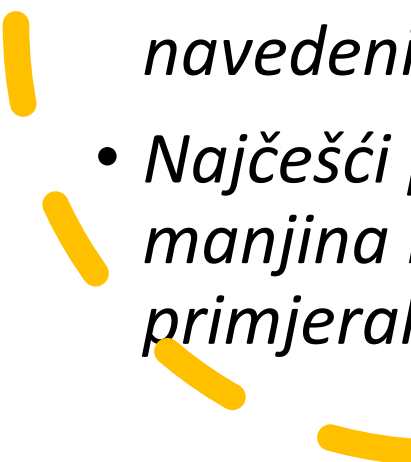
Opskrbljenost nastavničkog fonda naslovima za
rekreativno čitanje

Postojeće
stanje fonda
periodike

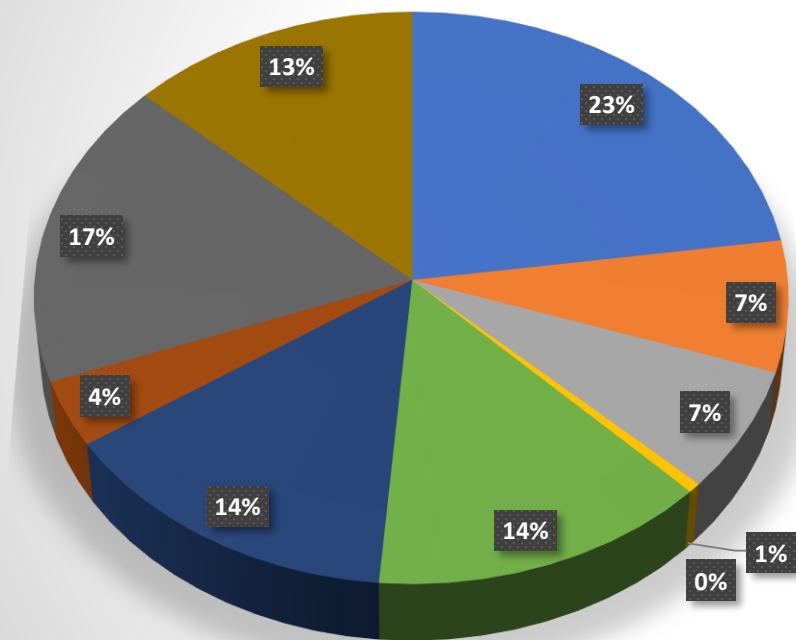
Opskrbljenost časopisima na manjinskom jeziku i pismu

-
-
- Školska knjižnica mora sadržavati lektirnu građu, građu za slobodno čitanje, stručnu literaturu, te stručne i dječje časopise na manjinskom jeziku, a po mogućnosti i audio-vizualnu i drugu elektroničku građu prilagođenu korisnicima pripadnicima manjina, kako bi zadovoljila standarde i međunarodne smjernice, te potrebe učenika i djelatnika škole sa nastavom na manjinskom jeziku i pismu, s obzirom na rad u navedenim okolnostima. (Lazić, 2011., 60)
 - Najčešći problem s kojim se susreću djeca pripadnici nacionalnih manjina najveći problem predstavlja nepostojanje ili nedovoljan broj primjeraka građe na njihovom jeziku. (Lazić, 2011., 51)

Nabava lektirnih naslova putem donacija

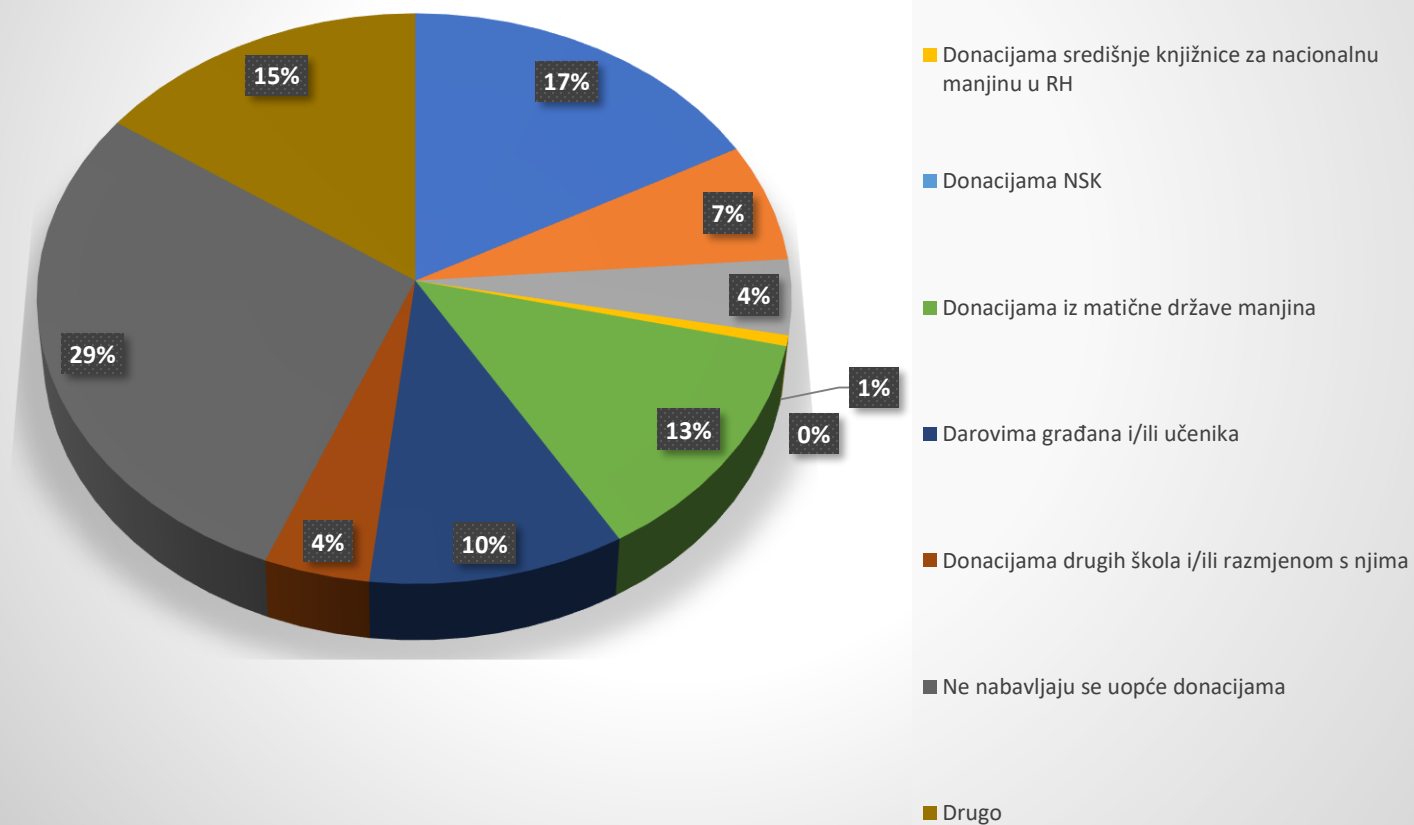
Nabava lektirnih naslova na manjinskom jeziku i pismu putem donacija

- Donacijama manjinskih udruga i/ili vijeća nac. manjina u RH
- Donacijama jedinica lokalne i/ili regionalne samouprave
- Donacijama veleposlanstava i/ili konzulata matične države manjina u RH
- Donacijama središnje knjižnice za nacionalnu manjinu u RH
- Donacijama NSK
- Donacijama iz matične države manjina
- Darovima građana i/ili učenika
- Donacijama drugih škola i/ili razmjenom s njima
- Ne nabavljaju se uopće donacijama
- Drugo

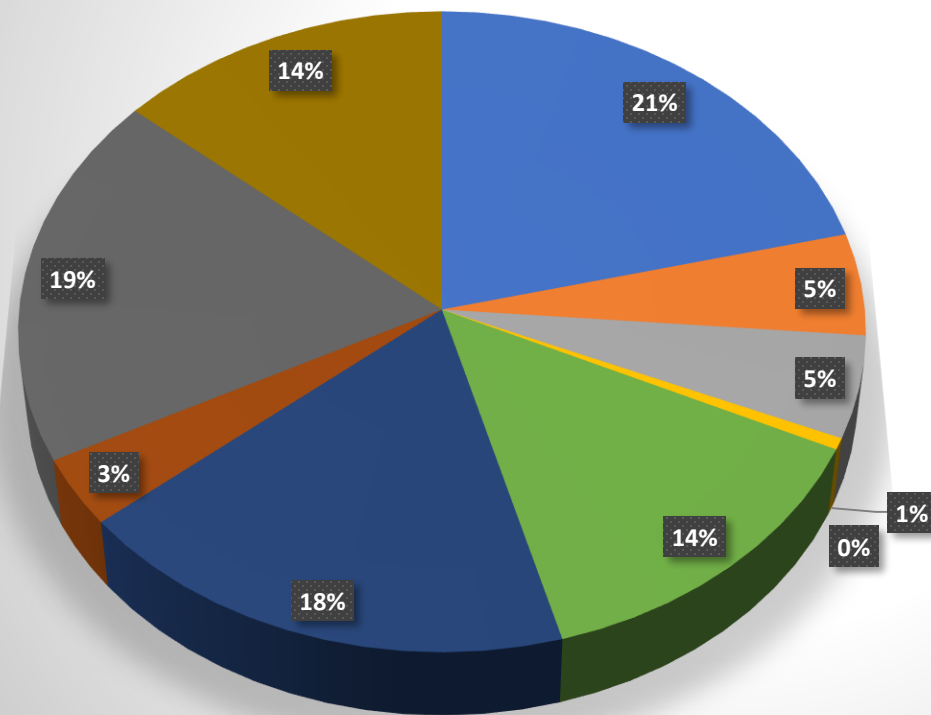
Nabava stručne literature putem donacija

Nabava stručne literature na manjinskom jeziku i pismu putem donacija

Nabava građe za rekreativno čitanje putem donacija

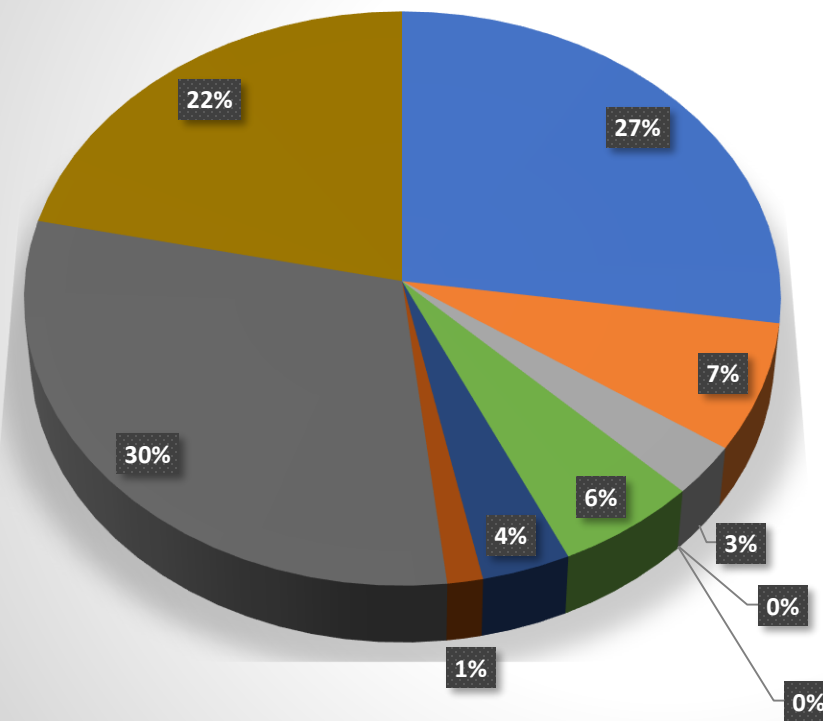
Nabava literature za slobodno čitanje na manjinskom jeziku i pismu putem donacija

- Donacijama manjinskih udruga i/ili vijeća nac. manjina u RH
- Donacijama jedinica lokalne i/ili regionalne samouprave
- Donacijama veleposlanstava i/ili konzulata matične države manjina u RH
- Donacijama središnje knjižnice za nacionalnu manjinu u RH
- Donacijama NSK
- Donacijama iz matične države manjina
- Darovima građana i/ili učenika
- Donacijama drugih škola i/ili razmjenom s njima
- Ne nabavljaju se uopće donacijama
- Drugo

Nabava periodike putem donacija

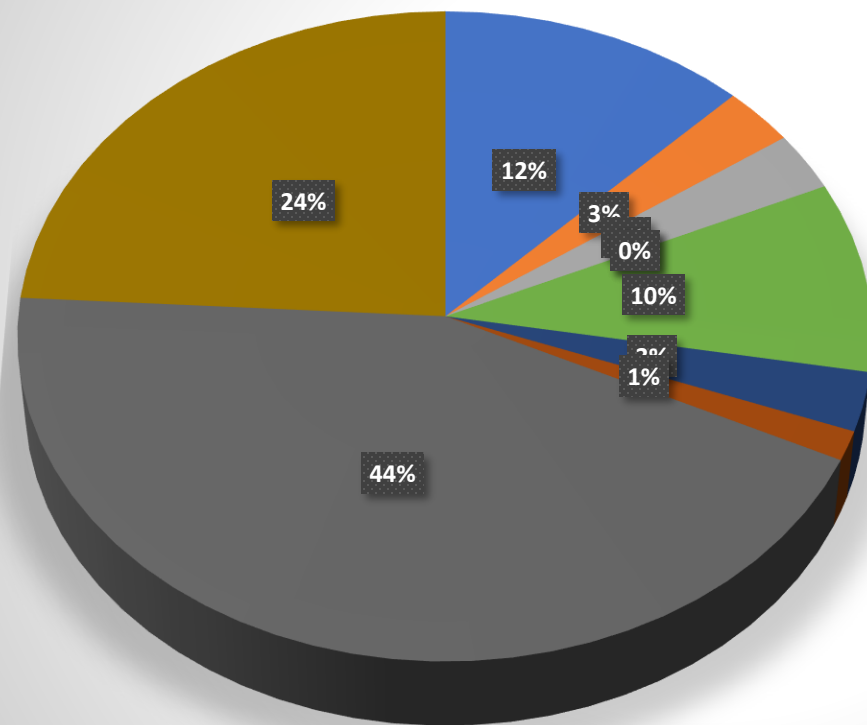
Nabava časopisa na
manjinskom jeziku i pismu putem donacija

- Donacija manjinskih udruga i/ili vijeća nac. manjina u RH
- Donacija jedinica lokalne i/ili regionalne samouprave
- Donacija veleposlanstava i/ili konzulata matične države manjina u RH
- Donacija središnje knjižnice za nacionalnu manjinu u RH
- Donacija NSK
- Donacija iz matične države manjina
- Darovima građana i/ili učenika
- Donacija drugih škola i/ili razmjnom s njima
- Ne nabavljaju se uopće donacijama
- Drugo

Nabava multimedijske građe putem donacija

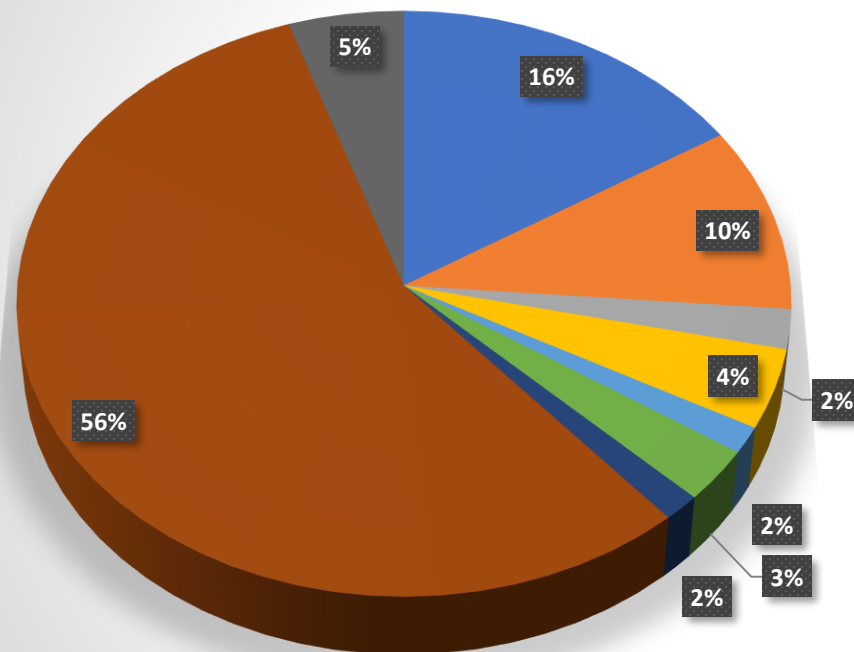
Nabava multimedijalne građe na manjinskom jeziku i pismu putem donacija

- Donacijama manjinskih udruga i/ili vijeća nac. manjina u RH
- Donacijama jedinica lokalne i/ili regionalne samouprave
- Donacijama veleposlanstava i/ili konzulata matične države manjina u RH
- Donacijama središnje knjižnice za nacionalnu manjinu u RH
- Donacijama NSK
- Donacijama iz matične države manjina
- Darovima građana i/ili učenika
- Donacijama drugih škola i/ili razmjenom s njima
- Ne nabavljaju se uopće donacijama
- Drugo

Izvori novčanih sredstava za nabavu građe

Osiguravanje novčanih sredstava za nabavu
građe na manjinskom jeziku i pismu kupnjom

Izdavanjem novca iz proračuna škola

Novčanim donacijama manjinskih udruga i/ili vijeća nac. manjina u RH

Novčanim donacijama jedinica lokalne i/ili regionalne uprave

Novčanim donacijama veleposlanstava i/ili konzulata matične države manjina u RH

Novčanim donacijama pojedinaca i/ili ostalih organizacija u i izvan RH

Putem domaćih ili inozemnih projekata

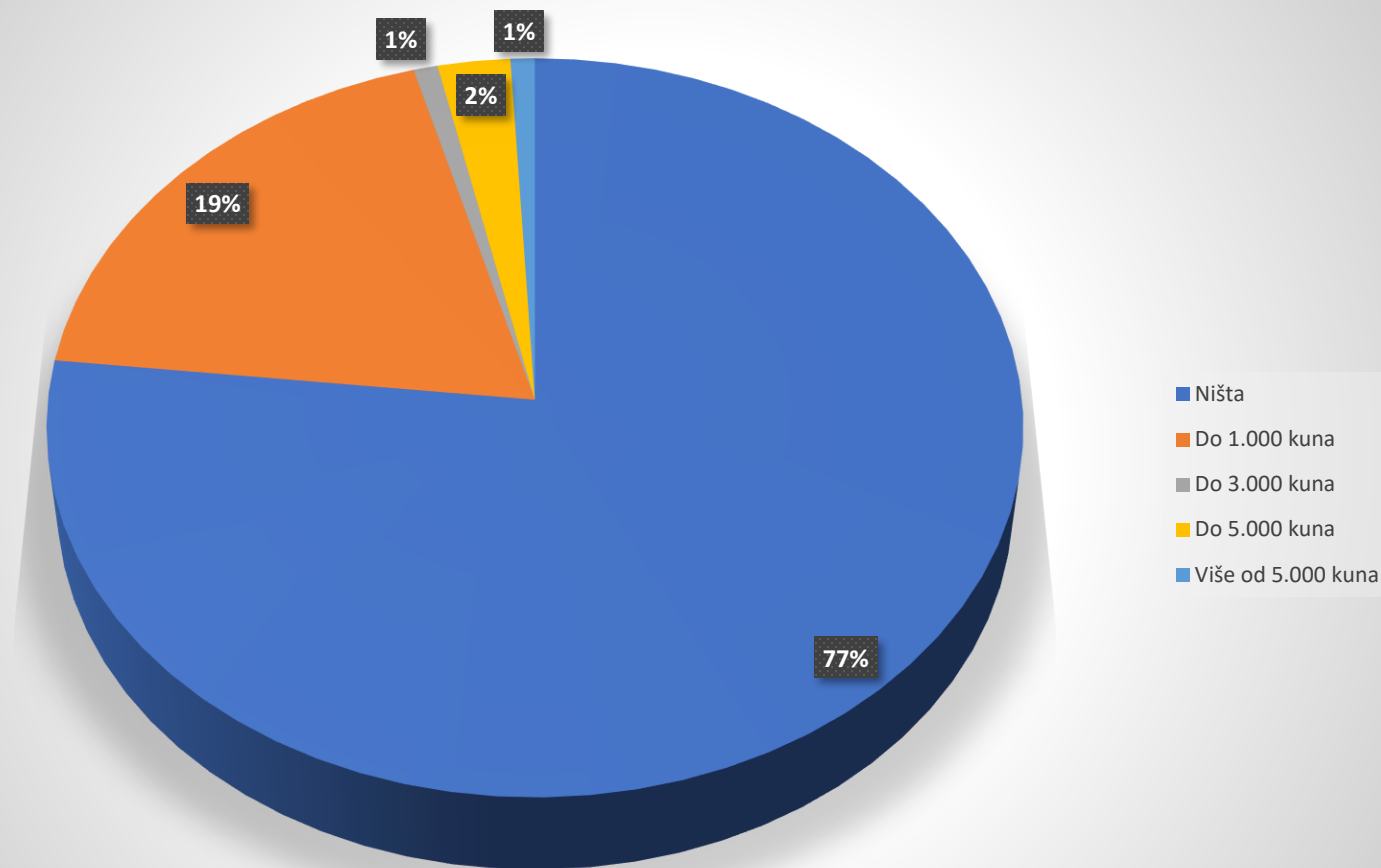
Namjenskim sredstvima koja osigurava Ministarstvo

Ne osiguravaju se uopće

Drugo

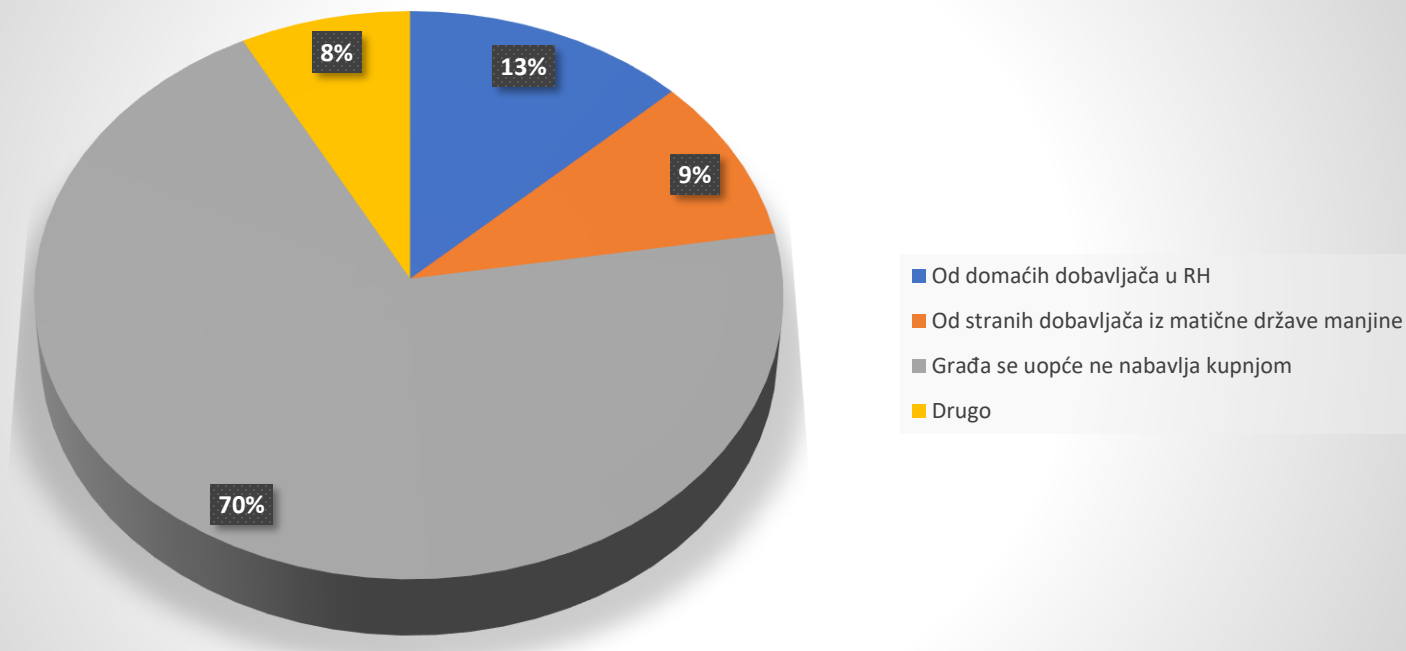
Iznos godišnje
potrošnje
novca za
nabavu
predmetne
građe

Količina novca utrošena za nabavu građe kupnjom godišnje

Dobavljači od
kojih se
nabavlja
predmetna
građa

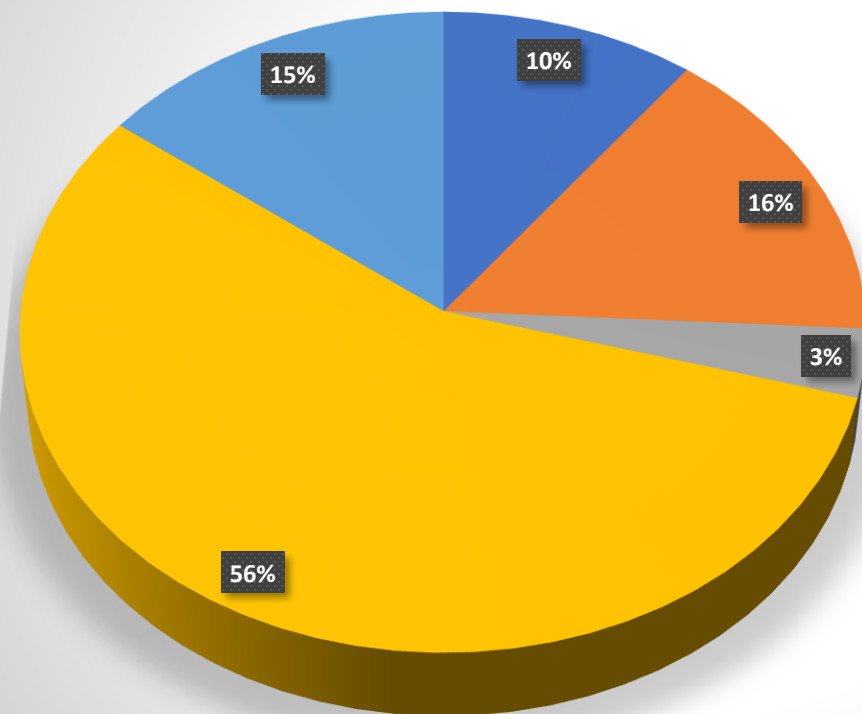
Dobavljači od kojih se kupnjom nabavlja građa na manjinskom jeziku i pismu

-
- Prema Sporazumu o uvozu predmeta prosvjetnog, znanstvenog i kulturnog karaktera i Protokolu uz navedeni Sporazum, (školske) knjižnice su oslobođene obveze plaćanja carine i poreza za građu koju uvezu u obrazovne svrhe.
-

Mišljenja o najvećim preprekama

Prepreke u nabavi građe na manjinskom jeziku i pismu

■ Nedovoljno razvijeno manjinsko nakladništvo u RH

■ Nedovoljno razvijena svijest državnih institucija za problem i neprepoznavanje potrebe nabave građe namijenjene pripadnicima manjina

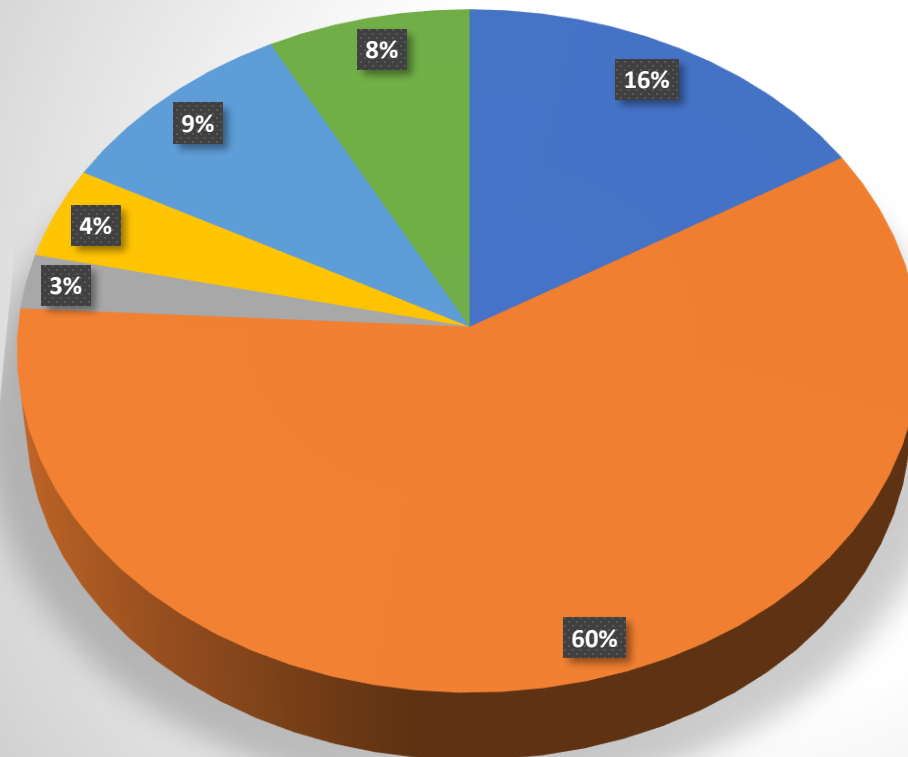
■ Otežana nabava građe iz matične zemle zbog problema s plaćanjem i uvozom građe

■ Nedovoljna novčana sredstva za kupnju građe na manjinskom jeziku i pismu

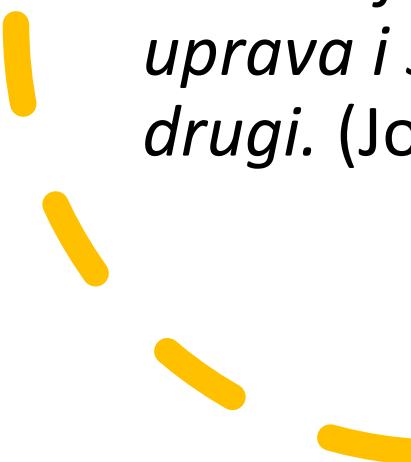
■ Drugo

Mišljenja o mogućnostima za poboljšanje

Mogućnost poboljšanja nabave građe na manjinskom jeziku i pismu

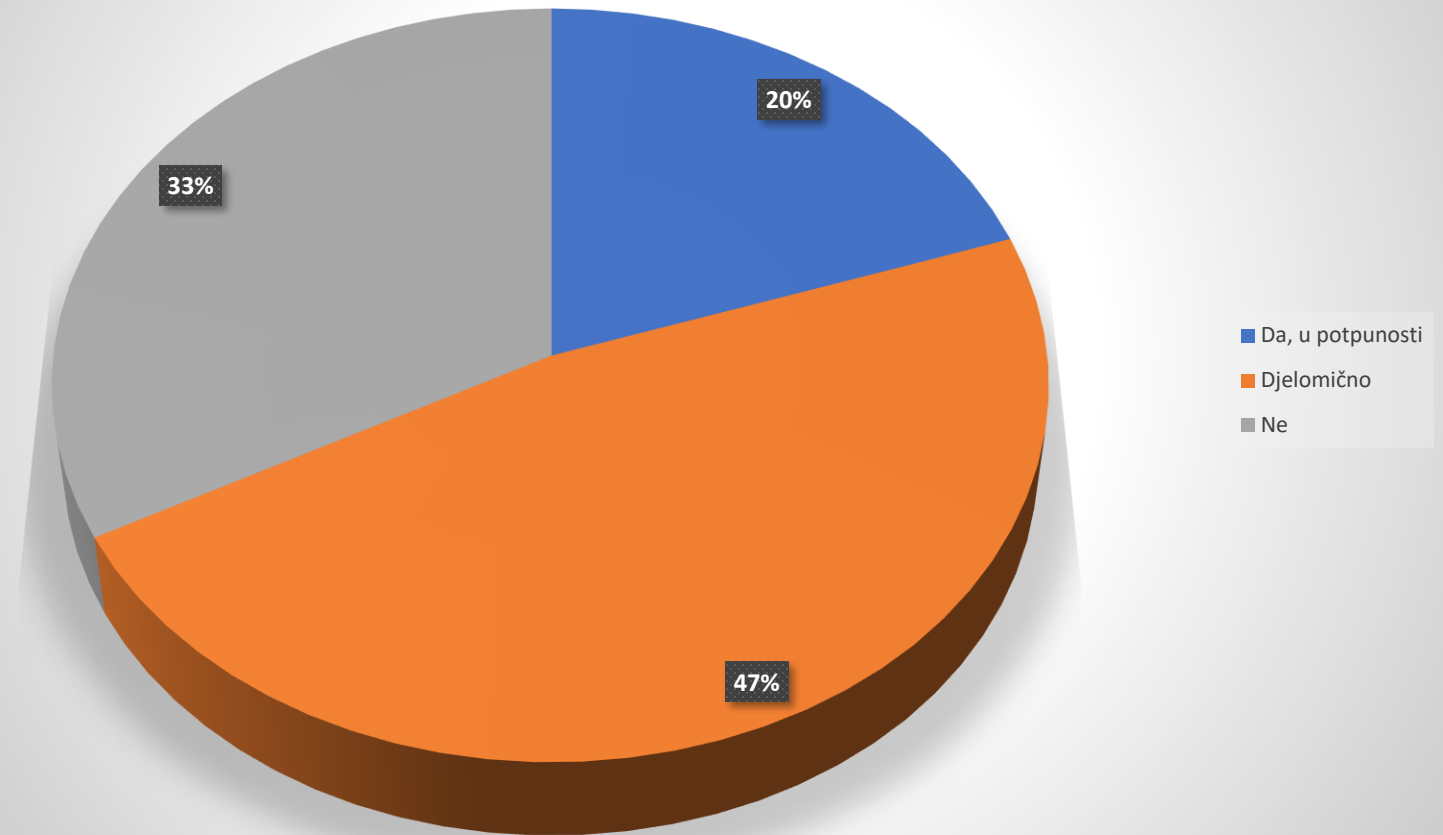

- Jačom suradnjom s manjinskim udrugama i vijećima nacionalnih manjina
- Novčaim poticajima Ministarstva ili neke druge državne institucije za nabavu manjinske građe
- Pojednostavljenim načinom plaćanja građe u inozemstvu
- Osnivanjem novih ili razvitkom postojećih manjinskih nakladničkih kuća u RH
- Poticajem drugih nakladnika na objavljivanje manjinskih izdanja
- Drugo

-
-
- *U izgradnji fonda multikulturalne knjižnice moraju se uključiti svi relevantni činitelji multikulturalnog društva: nastavnici i učenici multikulturalnih škola, izdavači i nakladnici multikulturalnih izdanja, diplomatsko-konzularna predstavništva zemalja čiji sunarodnjaci žive na određenom multikulturalnom prostoru, nevladine udruge i institucije koje brinu o zaštiti prava nacionalnih manjina, lokalna uprava i samouprava, knjižnične službe koje se bave nabavom građe i drugi. (Jovanova, 2010., 10)*

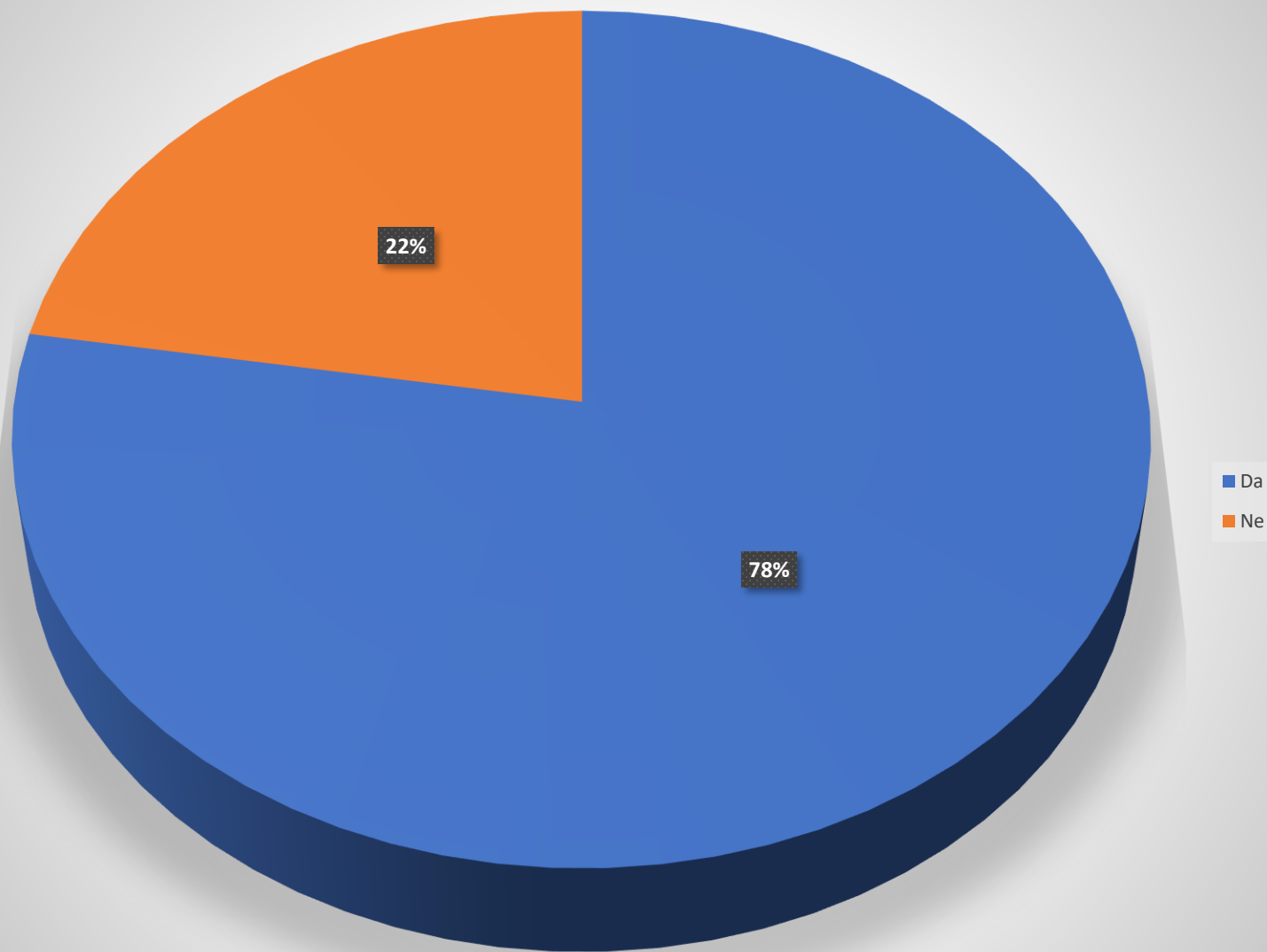
Zadovoljstvo suradnjom s manjinskim institucijama

Zadovoljstvo suradnjom s manjinskim institucijama

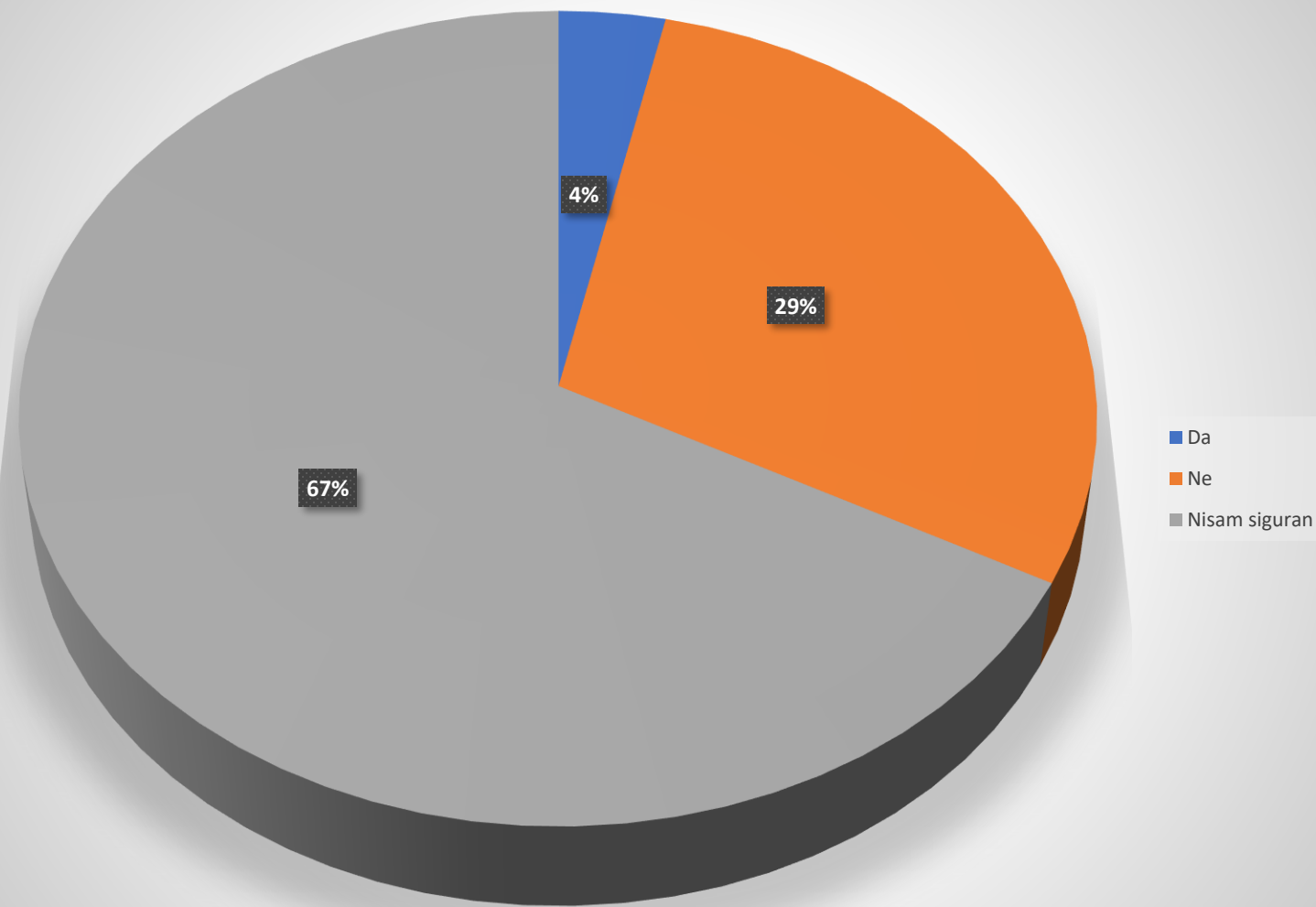
Nabava u
odnosu na
građu na
hrvatskom
jeziku

Mišljenje o otežanosti nabave građe na manjinskom jeziku i pismu

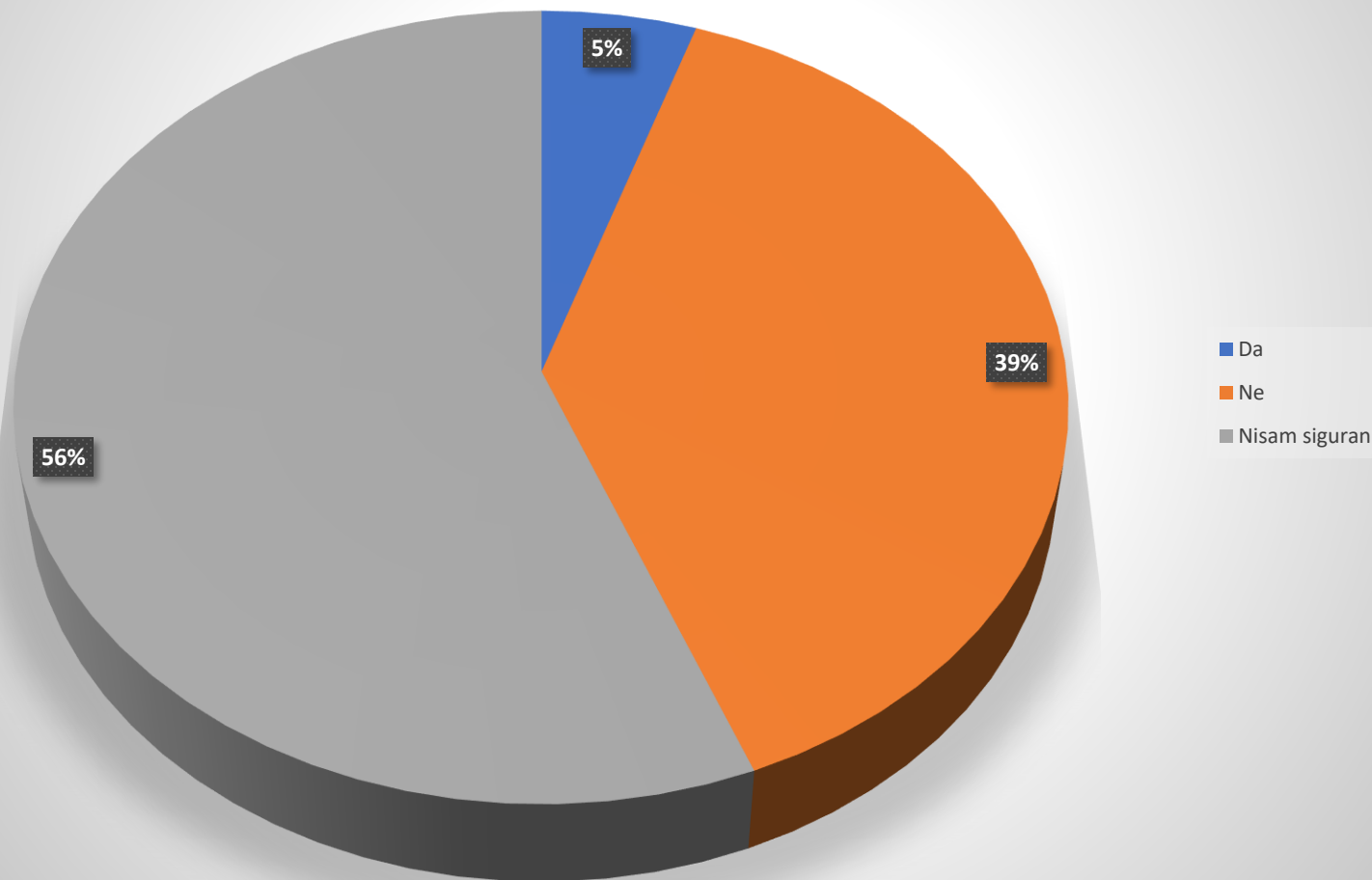
Stav o poboljšanju unazad pet godina

Mišljenje o poboljšanju nabave građe na manjinskom jeziku i pismu unazad pet godina

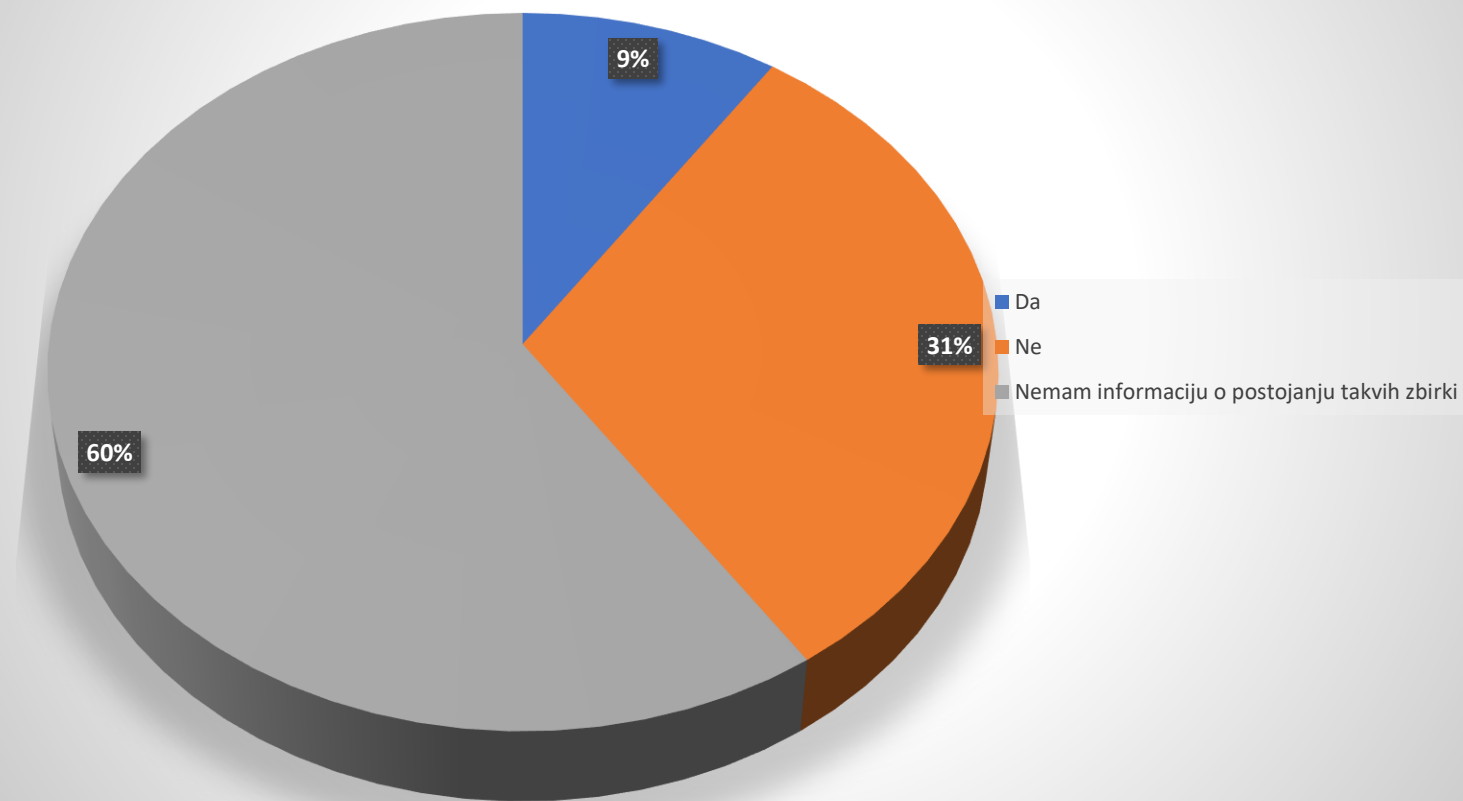
Stav o
poboljšanju u
odnosu na
geopolitičke
promjene

Mišljenje o poboljšanju nabave građe na manjinskom jeziku i pismu u odnosu na pristupanje EU

Utvrdjivanje dostupnosti elektroničkih izvora

Dostupnost inozemnih elektroničkih izvora građe na manjinskom jeziku i pismu

Prijedlozi za poboljšanja

- 44 % ispitanika je ostavilo nekakav komentar
- Većina ih se može smatrati proširenim komentarom na već dane odgovore
 - Nužnost financiranja od strane države
 - Nužnost aktivnijeg povezivanja škole s manjinskim udrugama
 - Učitelj manjinskog jezika brine o građi
 - Zakonski obvezati škole i osnivače na nabavu građe
 - Jačanje manjinskih nakladnika
- Ostali komentari:
 - Bez posebnog mišljenja
 - Nedostaje građa na hrvatskom jeziku
 - S obzirom na broj učenika građa je nepotrebna

Komparativna analiza

Opći podaci

- Longitudinalno istraživanje 2011. – 2016.
- Pitanja donekle izmijenjena i dopunjena, uz zadržavanje biti
- Potencijalni ispitanici: 117 / 159 – povećanje od 36 %
- Sudionici istraživanja 74 / 114 – povećanje od 54 %
- Pristupilo istraživanju 63 % / 72 %
- 10 / 14 nacionalnih manjina – povećanje od 40 %
- 9 / 12 jezika – povećanje od 33 %
- 63 / 88 osnovnih škola – povećanje od 40 %
- 10 / 27 srednjih škola – povećanje od 170 %

Usporedba stanja

BOLJE	ISTO / SLIČNO	LOŠIJE
	Smještaj građe	Služenje manjinskim jezikom
	Postojeći lektirni fond	Postojeći fond građe za rekreativno čitanje NF
	Postojeći fond stručne građe	Izdvajanje novca
	Postojeći fond građe za rekreativno čitanje UF	Izbor dobavljača
	Postojeći fond periodike	
	Nabava građe putem donacija	
	Izvori financiranja nabave	
	Mogućnosti za poboljšanje	
	Suradnja s relevantnim instancama	
	Nabava na hrvatskom u odnosu na manjinski jezik	

A large, dark blue ink splatter or blotch is centered on a white background. The splatter has irregular, organic edges with some smaller droplets and lighter blue washes extending outwards. The word 'ZAKLJUČAK' is written in white, uppercase, sans-serif font across the middle of the dark blue area.

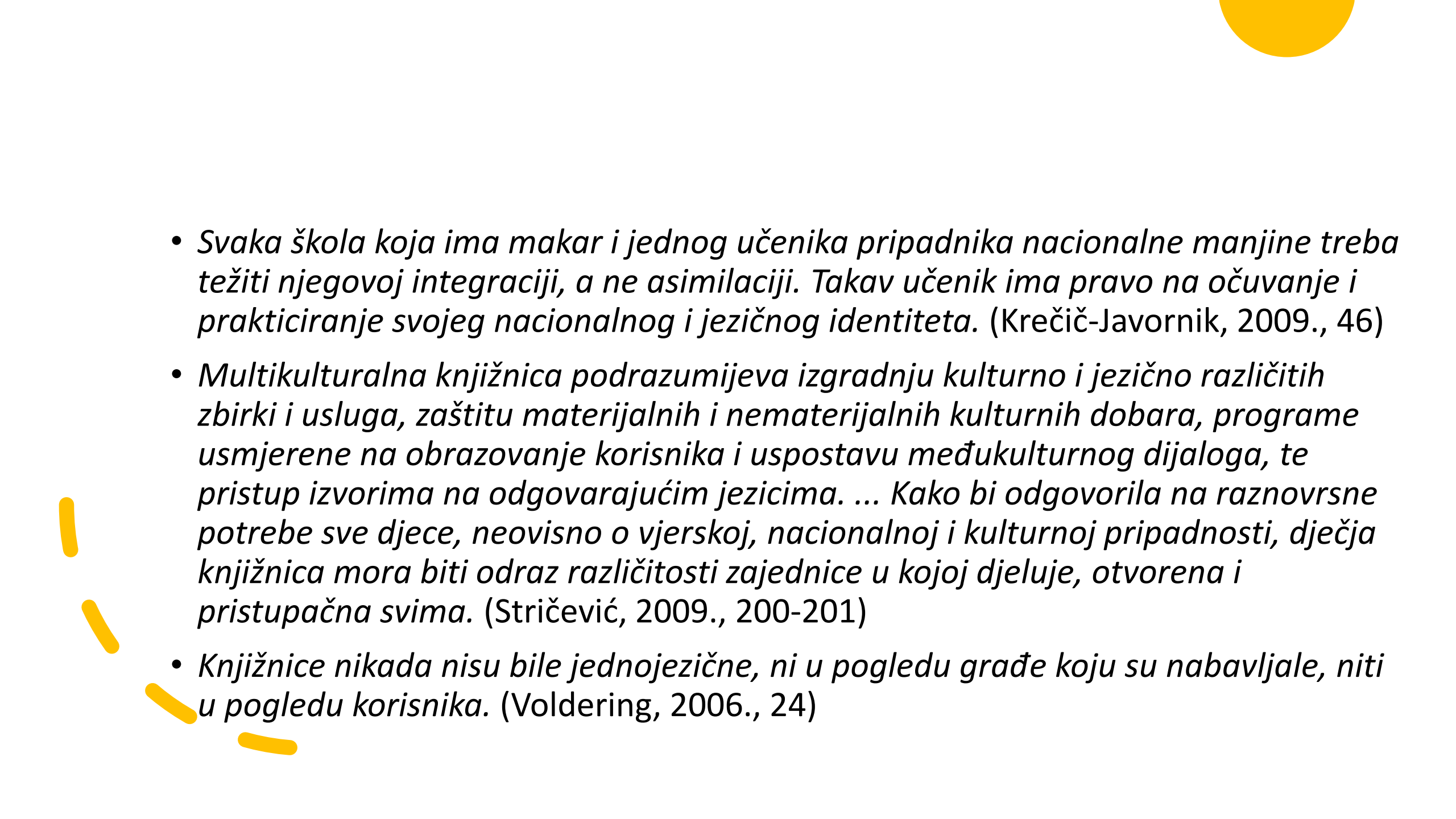
ZAKLJUČAK

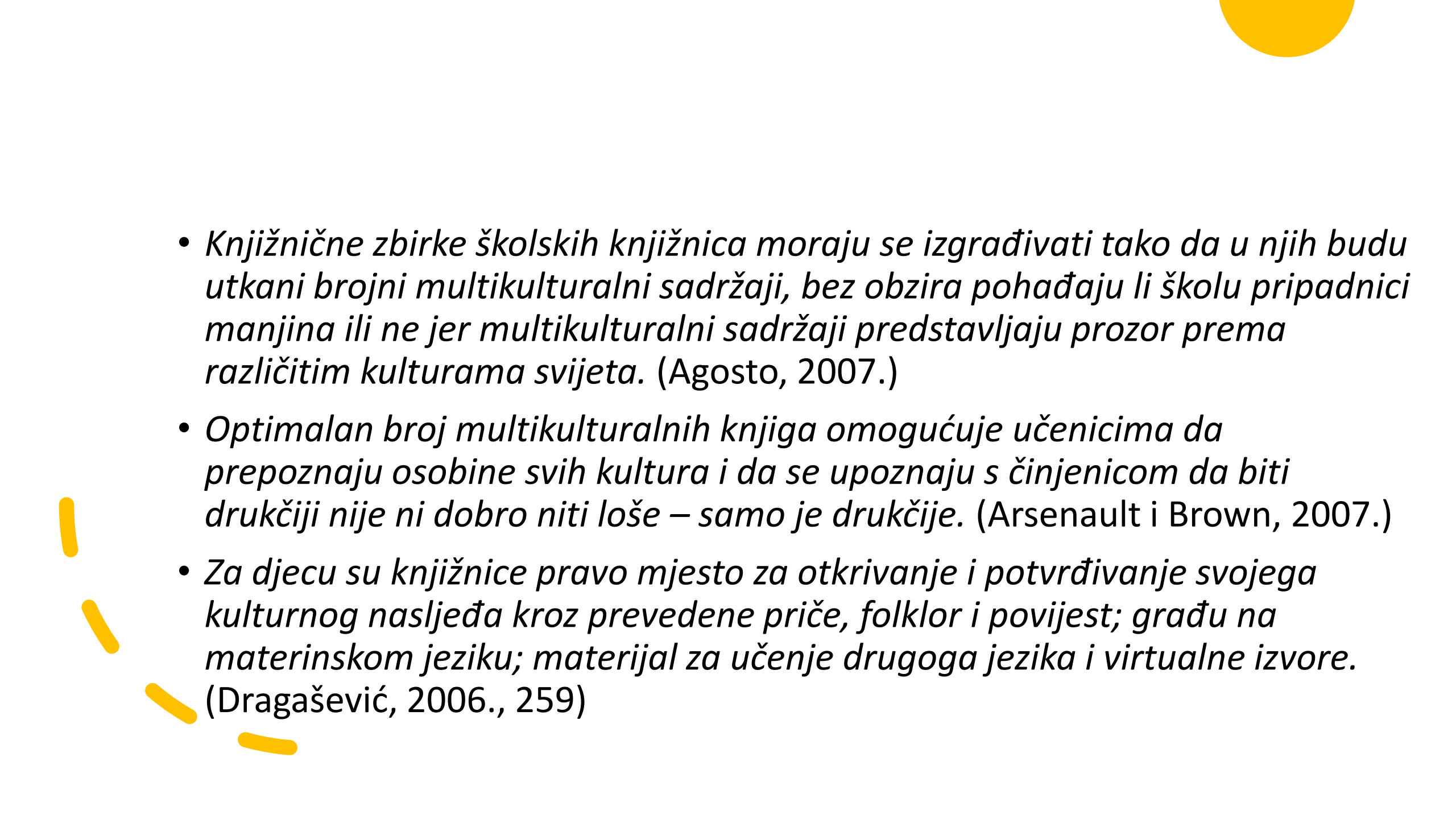
-
-
- Cilj istraživanja je ostvaren
 - Petogodišnji period nije donio nikakav napredak
 - NSK uopće a središnje knjižnice za nacionalne manjine skoro uopće ne sudjeluju u nabavi građe!
 - Ispitanici su dali određene konstruktivne prijedloge za postizanje napretka

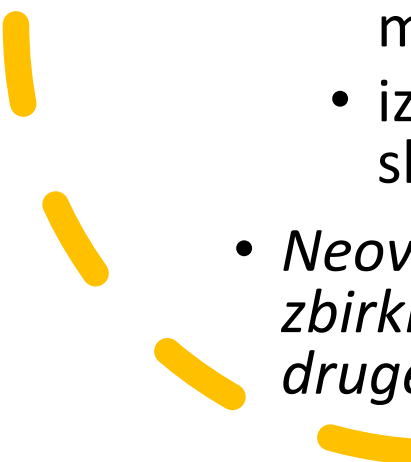
HIPOTEZE?

- PRVA je ODBAČENA – nije došlo do poboljšanja nabave građe na manjinskom jeziku i pismu unatrag dvije godine
- DRUGA je UVJETNO POTVRĐENA – postoje određene mogućnosti rješavanja problema
 - Određene elektroničke zbirke građe postoje, premda su šture (International Children's Digital Library <http://en.childrenslibrary.org/>)
 - Mogućnost izgradnje svojevrsnog DIGITALNOG REPOZITORIJA po uzoru na sustav e-lektire (lektire.skole.hr)
 - Rješenje koje se temelji na ideji o kvalitetnijem i ekonomičnijem poslovanju i upravljanju školskom knjižnicom
 - NUŽNO iskoristiti tekuću obrazovnu reformu za uvođenje predloženih inovacija

-
- *Svaka škola koja ima makar i jednog učenika pripadnika nacionalne manjine treba težiti njegovoj integraciji, a ne asimilaciji. Takav učenik ima pravo na očuvanje i prakticiranje svojeg nacionalnog i jezičnog identiteta. (Krečič-Javornik, 2009., 46)*
 - *Multikulturalna knjižnica podrazumijeva izgradnju kulturno i jezično različitih zbirki i usluga, zaštitu materijalnih i nematerijalnih kulturnih dobara, programe usmjerene na obrazovanje korisnika i uspostavu međukulturnog dijaloga, te pristup izvorima na odgovarajućim jezicima. ... Kako bi odgovorila na raznovrsne potrebe sve djece, neovisno o vjerskoj, nacionalnoj i kulturnoj pripadnosti, dječja knjižnica mora biti odraz različitosti zajednice u kojoj djeluje, otvorena i pristupačna svima. (Stričević, 2009., 200-201)*
 - *Knjižnice nikada nisu bile jednojezične, ni u pogledu građe koju su nabavljale, niti u pogledu korisnika. (Voldering, 2006., 24)*

-
- *Knjižnične zbirke školskih knjižnica moraju se izgrađivati tako da u njih budu utkani brojni multikulturalni sadržaji, bez obzira pohađaju li školu pripadnici manjina ili ne jer multikulturalni sadržaji predstavljaju prozor prema različitim kulturama svijeta. (Agosto, 2007.)*
 - *Optimalan broj multikulturalnih knjiga omogućuje učenicima da prepoznaju osobine svih kultura i da se upoznaju s činjenicom da biti drukčiji nije ni dobro niti loše – samo je drukčije. (Arsenault i Brown, 2007.)*
 - *Za djecu su knjižnice pravo mjesto za otkrivanje i potvrđivanje svojega kulturnog nasljeđa kroz prevedene priče, folklor i povijest; građu na materinskom jeziku; materijal za učenje drugoga jezika i virtualne izvore. (Dragašević, 2006., 259)*

-
-
- Knjižnične usluge i aktivnosti usmjerene na djecu, pripadnike manjinske kulture i njihove obitelji:
 - distribucija informativnih materijala na svim mjestima gdje se okupljaju pripadnici manjinske kulture;
 - posebno označene zbirke za pripadnike manjinskih skupina i pristup tim zbirkama;
 - knjižnična građa za učenje većinskog jezika; suradnja s knjižnicama u matičnim zemljama doseljenika;
 - izrada zbirke korisnih adresa koje upućuju na info-točke za manjinske skupine. (Stričević, 2009., 202-203)
 - *Neovisno o tome radi li se o školskoj ili dječjoj knjižnici, važno je pri izgradnji zbirke i u knjižničnim uslugama obratiti pozornost na želje, potrebe i prava djece druge kulture, vjere ili nacionalnosti. (Šuran, 2007., 19)*

Primjeri dobre prakse iz svijeta

- Međunarodna knjižnica za mladež u Münchenu
 - Nastala 1949. godine
 - Zbirke građe na 14 stranih jezika
 - Različite aktivnosti za promicanje čitanja i multikulturalnosti
 - Katalog „Bijele vrane”
- Knjižnica u Torontu
 - Niz aktivnosti za djecu migranata
 - Oko 900.000 jedinica građe
 - Prilagodba korisnika kroz četiri faze: imigrantska faza, učenje engleskog jezika, faza interkulturnog razumijevanja, faza kandaskog konteksta
- Središnje knjižnice za nacionalne manjine
 - Zadaća: povezivanje materinskog jezika i kulture sa životnom sredinom
 - Uloga: informacijska, nakladničko-izdavačka
 - Bolje i kvalitetnije informiranje manjinske i šire društvene zajednice, što pozitivno djeluje na širenje multikulturalne svijesti

Primjeri dobre prakse u svakodnevnom radu

- Odgojno-obrazovni rad
 - Motivacija za čitanje lektire *Dječaci Pavlove ulice* (dostupno na Edutoriju)
- Stručni rad
 - Nabava građe donacijom Narodne biblioteke Srbije (siječanj 2020., OŠ Negoslavci)
 - Nabava građe donacijom Društva školskih bibliotekara Srbije (2014., OŠ Bršadin)
 - Zamlobe jedinicama lokalne samouprave (Općina Negoslavci) i firmama (PBZ)
- Kulturna i javna djelatnost
 - Međunarodni dan materinskoga jezika u [OŠ Negoslavci](#) i [OŠ Bršadin](#)
 - Neformalni projekt s Gimnazijom u Lyssu, Švicarska ([OŠ Negoslavci](#))

Literatura

1. Agosto, Denise E. Building a multicultural school library: issues and challenges. // Teacher Librarian 34, 3(2007). Academic Search Complete. www.ebscohost.com/academic/academic-search-complete
2. Arsenault, Rochelle; Brown, Penny. The case for inclusive multicultural collections in the school library. // CSLA Journal 31 1(2007). Academic Search Complete. www.ebscohost.com/academic/academic-search-complete
3. Bišćan, Frida (ured.). Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac: 1838.-2008.: prilozi povjesnici. Karlovac: Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2008.
4. Dragašević, Draga. Očuvanje detetovog nasleđa putem prevoda, maternjeg jezika, multimedijalnih i virtuelnih izvora. // Deca i biblioteke : zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa održanog u Beogradu od 5. do 9. oktobra 2005. / urednik Aleksandra Vraneš. Beograd: Filozofski fakultet Univerziteta : Bibliotekarsko društvo Srbije, 2006. str. 259-277.
5. Đokanović, Dušanka. Nabava u knjižnici osnovne škole dr. Mate Demarina u Medulinu: diplomski rad. Zagreb: Filozofski fakultet, 2008.
6. Fearer, Katie. First Place School: Acquisition of Multicultural Resources. // The Silverfish 7, 6(2003). <http://students.washington.edu/aliss/silverfish/archive/april2003/fearer.pdf>
7. IFLA. Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice: s IFLA-inim Manifestom za multikulturalnu knjižnicu. / Jurinović, Ana, prevoditeljica. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.
8. Jovanova, Vilma. Narodna biblioteka vo multikulturalna zaednica // Bibliotekarstvo 27, 1-2(2010), str. 8-12. www.bdm.org.mk/pdfs/Bibliotekarstvo%202010.pdf
9. Krečić Javornik, Marija. Intercultural counseling as a current issue and what makes a competent intercultural counselor. // Informatologia 42, 1(2009), str. 45-50. <http://hrcak.srce.hr/file/54604>
10. Lazić, Bojan. Upravljanje zbirkama za nacionalne manjine u školskim knjižnicama : mogući pristupi. Zadar: Odjel za knjižničarstvo, 2011.
11. Petruško, Tone. Materinski jezik u obaveznoj školi: specijalna didaktika. Zagreb: Pedagoško-književni zbor, 1961.
12. Reusch, Jutta. The role of children's libraries in developing a multicultural dialogue. // Knjižnica 53, 1-2(2009), str. 209-219. <http://revija-knjiznica.zbds-zveza.si/Izvodi/K0912/Reusch.pdf>
13. Standard za školske knjižnice, 15.03.2000. // Narodne novine 34/2000. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_03_34_698.html
14. Stričević, Ivanka. Knjižnice za djecu u suvremenoj Evropi: interkulturalni pristup u multikulturalnom okruženju. // Knjižnica 53, 1-2(2009), str. 200. <http://revija-knjiznica.zbds-zveza.si/Izvodi/K0912/Stricevic.pdf>
15. Stričević, Ivanka. Pravo na slobodan pristup informacijama u knjižnicama za djecu i mladež // Dijete i društvo: časopis za promicanje prava djeteta 3, 4(2001), str. 455-466.
16. Šuran, Gianfranca. Izgradnja multikulturalne zbirke: izazovi svake dječje knjižnice u globalnom društvu: diplomski rad. Zagreb: Filozofski fakultet, 2007.
17. Voldering, Brita. Povezivanje sa korisnicima: Evropa i višejezičnost. // Glasnik Narodne biblioteke Srbije 8, 1(2006), str. 23-36. http://www.nb.rs/view_file.php?file_id=1806

HVALA NA POZORNOSTI.
Pitanja?

LAZIC.BOJAN@SKOLE.HR

LABOJAN@GMAIL.COM